

Yisu hik Auk Loᅇ Kapô thô hadêᅇ Jon Abô môᅇ

Aposel Jon hato kapyâ êntêk hadêᅇ avômalô êvhaviᅇ takatu ba Lom iniᅇ gavman lôk avômalô vi êv malaiᅇ hadêᅇ i. Hato hathak wêᅇ takatu ba Wapômbêᅇ hik thô hadêᅇ yani ek injik malêla takatu ba tem imbitak kethêᅇ thô. Kapyâ êntêk ma auk loᅇ kapô bêᅇ anôᅇ hêk kapô.

Hato ek embatho avômalô êvhaviᅇ loᅇ ek nimiᅇ lôklokwaᅇ endeba êyô waklavôᅇ Yisu endelêm. Yisu halehalêm, êᅇ ma Sadaᅇ lôk anêᅇ avômalô takatu ba esopa yani tem nêpôm malaiᅇ bêᅇ. Ma avômalô êvhaviᅇ tem nêmoᅇ mavi imbiᅇ Yisu êtôm wak nômbêᅇ intu sapêᅇ.

Hato kapyâ êntêk hadêᅇ 95 AD la.

Abô môᅇ

¹ *Auk loᅇ kapô êntêk ma Wapômbêᅇ hêv hadêᅇ Yisu Kilisi ek injik thô êndêᅇ anêᅇ avômalô ku esak nôᅇ takatu ba tem imbitak kethêᅇ. Yisu hêv anêᅇ aᅇla ba hi hanaᅇ ba hik thô hadêᅇ anêᅇ anyô ku Jon.

² Ma Jon hayê Wapômbêᅇ anêᅇ abô lôk abô avanôᅇ takatu ba Yisu hanaᅇ ma hanaᅇ lôkthô bêᅇ.

* **1:1:** ALK 22:6

³ *Ma ôpatu ba hasam abô plopet êntêk ma êmô lôk lamavi. Ma ôpatu ba halaŋô ba hasopa ma êmô lôk lamavi ek malê nena waklavônġ lêk habobo.

Jon hato abô hadêġ avômalô êvhaviġ ôdônġ bahenġvi ba lahavuju

⁴ *Ya Jon yahato kapyâ êntêk hi hadêġ avômalô êvhaviġ anêġ malak bahenġvi ba lahavuju takatu ba êmô plovins Esia. Anyô Bêġ atu ba lêk hamô ma bôk hamô ba tem êlêm, yani anêġ wapôm lôk labali êmô imbiġ mômô. Ma lovak mathenġ bahenġvi ba lahavuju atu ba êmô Anyô Bêġ atu anêġ loġ hayabiġ avômalô anêġ wapôm lôk yôhok êmô imbiġ mômô.

⁵ *Ma Yisu Kilisi atu ba hamiġ lôklokwanġ hathak Wapômbêġ anêġ abô anêġ wapôm lôk labali êmô imbiġ mômô aêġ iyom. Yani anyô haviyô môġ hêk ŋama lôk hayabiġ kiġ pik sapêġ.

Yani lahaviġ alalô ba anêġ thalalenġ hapole alalô vê hêk alalôaniġ kambom.

⁶ *Ma yani hatak alalô ek nambitak ŋê nambôk da êmô Kamik Wapômbêġ anêġ loġ lôkliġyak kapô. Nanêm athêġ lôkmanġġiġ lôk lôklokwanġ êndêġ yani êtôm wak nômbêġ intu sapêġ. Avanônġ.

⁷ *Ôŋgô! Yani hamô buliv kapô ba halêm ba tem avômalô sapêġ nêġê yani. Avômalô takatu ba bôk ibi yani lôk avômalô pik sapêġ tem nêġê yani ba nedaġ asêġ malêġ. Avanônġ, tem imbitak aêġ.

⁸ *Anyô Bêġ Wapômbêġ hanaġ nena, “Ya anyô môġ anônġ lôk havenġ yam haviġ. Bôk yahamô ma

* **1:3:** ALK 22:7,10 * **1:4:** Kis 3:14-15; ALK 3:1; 4:5 * **1:5:** Sng 89:27; Kol 1:18 * **1:6:** 1Pi 2:9; ALK 5:10; 20:6 * **1:7:** Dan 7:13; Sek 12:10; Mat 24:30; Jon 19:34-37; 1Te 4:17 * **1:8:** ALK 21:6; 22:13

lêk yahamô ma tem yasôk. Lôklinyak sapêñ ma ya iyom yenañ.”

Jon hayê Yisu

⁹ Ya Jon môlônim aiyañ. Wapômbêñ hayabin alalô sapêñ hamô anêñ loj lôklinyak kapô ba alalô athak awa malain lomaloma ba aminj lôklokwan hathak Yisu. Yahamô ñgavithôm anêñ Patmos hathak yahanañ Wapômbêñ anêñ abô lôk yahanañ abô hathak Yisu.

¹⁰ Hadêñ Anyô Bêñ anêñ waklavôn ma Lovak Mathen anêñ lôklokwan hawa ya. Ma yahalanô kaêk bêñ hatôm lavuak halañ havenj ya yam

¹¹ ba hanañ, “Oto nôm takatu ba hâyê êndôk kapyba ba nêñ êndêñ avômalô êvhavinj ôdôn bahenji ba lahavuju takatu. Oto ni Epesus lo Smelna ma Pelgamum lo Taiataila ma Saldis lo Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Ma yahik ya liliñ ek yangê kaêk atu ba elam hadêñ ya, êñ ma yahayê atum lam gol bahenji ba lahavuju haminj.

¹³ *Ma yahayê anyô hamô atum lam takêñ malêvôn ba hatôm anyô te nakaduñ. Yani hik kwêv daim ba hayô va luvi ma havanjinj sôp gol te hawê havenj bôm kabum.

¹⁴ *Ma anêñ wakadôk ñauñ ma thapuk anôn hatôm boksipsip vuluk lôk hatôm buliv thapuk anôn. Ma anêñ madaluk ma hatôm atum dahalanj.

¹⁵ Ma anêñ vakapô ma hatôm aen mayav mabun mavi atu ba êbôk hamô atum ba habi kêdêkêdê. Ma anêñ abô anêñ pôk ma diñdiñ hatôm ñañ bêñ halañ.

* **1:13:** Dan 7:13; 10:5 * **1:14:** Ese 43:2; Dan 7:9; 10:6; ALK 2:18; 19:12

16 *Yani havalonj vulinj bahenji ba lahavuju hamô yani banj vianônj. Ma binj vovak daim te ba ma hêk luvi hale yani abôlêk. Ma yani thohavloma ma hatôm wak habi mathalalenj kambom.

17 *Yahayê yani ma yahêv yak halôk hêk yani va hatôm anyô nâma. Ma yani hatak banj vianônj hayô hêk ya ma hanan, “Minj ôkô ami. Ya anyô mônj ba haveņj yam havinj.

18 Ya ma ôpatu ba hamô lôkmala. Bôk yahama ma donjom lêk yahamô lôkmala hatôm wak nômbênj intu sapênj. Ma yahavalonj nâma lôk anênj loj ininj vovalenj.

19 Oto nôm takatu ba hôyê. Nôm takatu vi lêk hamô ma vi tem imbitak embenj yam.

20 Êntêk ma abô loj kapô hathak vulinj bahenji ba lahavuju takatu ba hôyê hamô yabahenj vianônj lôk atum lam gol bahenji ba lahavuju. Anênj ôdônj ma aêntêk: vulinj bahenji ba lahavuju takênj ma anjela bahenji ba lahavuju takatu ba eyabinj avômalô êvhavinj ôdônj bahenji ba lahavuju takatu. Ma atum lam gol bahenji ba lahavuju takatu ma avômalô êvhavinj ôdônj bahenji ba lahavuju.”

2

Abô hi Epesus

1 *Ma ôpênj hanan hadênj ya nena, “Oto abô ni êndênj anjela atu ba hayabinj avômalô êvhavinj anênj Epesus aêntêk:

Abô êntêk halêm anênj ôpatu ba havalonj vulinj bahenji ba lahavuju hamô banj vianônj

* **1:16:** Hib 4:12; ALK 2:12; 19:15 * **1:17:** Ais 44:6; 48:12; ALK 2:8; 22:13 * **2:1:** ALK 1:16

ma havenj atum lam gol bahenji ba lahavuju malêvôj. Ba hanañ nena:

² *Yahayala môlônim bôk lo loj lôk unim ku takatu ba udum ba umiñ lôklokwanj. Ma ôpôlik hathak ñê kambom. Ma bôk olañô ñê takatu ba esau nena thêlô ma aposel ba oyala nena thêlô ma ñê abôyanj.

³ Ma ovalonj yenanj athêñ loj ba malaiñ loma-loma hapôm môlô ma doñtom umiñ lôklokwanj lôk lemimvidonj ma miñ vau ami.

⁴ Ma doñtom môlônim kambom te hamô ba yahadô. Môlô miñ lemimhaviñ ya hatôm môñ sêbôk ami.

⁵ *Aêñ ba lemimimbi kobom mavi sêbôk ma tem ôngô nena môlô lêk ôêv yak bêñ anôñ. Aêñ ba node kapôlômim liliñ ek nosopa loñôndê mavi sêbôk atu. Ma mi ma tem yasôk ek yanêm môlônim atum lam vê.

⁶ Ma doñtom môlô othak udum nôm mavi te nena môlô ôpôlik hathak avômalô takatu ba esopa Nikolas anêñ kobom hatôm atu ba yahapôlik aêñ iyom.

⁷ *Opalê atu ba lôk lêndôñ ma endañô abô takatu ba Lovak Mathenj hanañ hadêñ avômalô ôdôñ takatu ba êvhaviñ. Ñê takatu ba lenjñvidonj ba miñ êv yak ami ma tem yatak thêlô ek nejanj alokwanj va atu ba hêv lôkmala hamô Wapômbêñ anêñ loj mavi anôñ kapô.”

Abô hi Smelna

* 2:2: 1Jon 4:1 * 2:5: ALK 3:3 * 2:7: Stt 2:9; ALK 22:2,19

⁸ Ma ôpêṅ hanaṅ hathak loṅbô nena, “Oto abô ni êndêṅ aṅela atu ba hayabiṅ avômalô êvhaviṅ anêṅ Smelna aêntêk:

Abô êntêk halêm anêṅ ôpatu ba hamôṅ ba haveṅ yam ma bôk hama ba haviyô hathak loṅbô. Ma yani hanaṅ aêntêk:

⁹ *Yahayala malaiṅ lomaloma hapôm môlô ba ômô thavuthiṅ, ma doṅtom môlô ma ṅê lôk nômkama bêṅ hêk Wapômbêṅ ma. Ma yahayala abô kambom takatu ba avômalô vi enaṅ hathak môlô. Thêlô esau nena thêlô ma Wapômbêṅ anêṅ avômalô Islael ma doṅtom mi. Thêlô ma Sadan anêṅ avômalô.

¹⁰ *Miṅ môlô nôkô esak malaiṅ takatu ba tem êpôm môlô ketheṅ ami. Odaṅô! Sadan tem indum ek avômalô netak môlô doho êndôk koladôṅ ek nesaê môlô. Ma môlô noja malaiṅ êtôm wak laumiṅ. Numiṅ lôklokwaṅ endeba noma ma tem yanêm lôkmala atu ba nêmoê êtôm wak nômbêṅ intu sapêṅ anêṅ kulunṅ gol êndêṅ môlô.

¹¹ *Opalê atu ba lôk lêndôṅ ma endanô abô takatu ba Lovak Mathenṅ hanaṅ hadêṅ avômalô ôdôṅ takatu ba êvhaviṅ. Nê takatu ba leniṅvidonṅ ba miṅ êv yak ami ma tem miṅ neja malaiṅ esak ṅama atu ba haveṅ yam ami.”

Abô hi Pelgamum

¹² Ma ôpêṅ hanaṅ hathak loṅbô nena, “Oto abô ni êndêṅ aṅela atu ba hayabiṅ avômalô êvhaviṅ anêṅ Pelgamum aêntêk:

* **2:9:** 2Ko 11:14-15; ALK 3:9 * **2:10:** 2Ti 4:8; Jem 1:12 * **2:11:** ALK 20:14; 21:8

Abô êntêk halêm anêj ôpatu ba havalonj binj vovak ba ma hêk luvi. Hanañ aêntêk:

¹³ Yahayala loj atu ba môlô ômô. Loj êj ma Sadañ da hamô ba hayabiñ, ma doñtom môlô ômô loj êj ba ovalonj yenañ athêj loj lôklokwañ. Ma hadêj waklavôj atu ba ik Antipas vônô hêk môlônim malak ma môlô miñ otak unim ôêvhaviñ ya ami. Yani hêvhaviñ ya bêj anôj ba hanañ yenañ abô bêj hêk Sadañ anêj loj.

¹⁴*Ma doñtom môlônim kambom doho hêk ba yahadô. Môlô doho osopa plopet bô Balam anêj abô. Sêbôk ma yani hêv auk hadêj Moap iniñ kiñ Balak ek êndôk avômalô Israeñ leniñ ek nindum kambom ba nejañ nômm takatu ba bôk hêv hadêj ngôk lôk nindum sek waliliñ.

¹⁵Aêj iyom ma môlô doho osopa Nikolas anêj abô.

¹⁶Aêj ba node kapôlômim liliñ. Mi ma tem yasôk kethêj oyañ ba yañgik vovak esak yenañ binj vovak atu ba hale yaveñbôlêk êndêj môlô takatu ba miñ ole am liliñ ami.

¹⁷*Opalê atu ba lôk lêndôj ma endañô abô takatu ba Lovak Mathêj hanañ hadêj avômalô ôdôj takatu ba êvhaviñ. Nê takatu ba leniñvidonj ba miñ êv yak ami ma tem yanêm nômm 'mana' êndêj thêlô hatôm bôk yahêv hadêj Israeñ êmô loj thiliv. Mana êj ma lêk hamô loj kapô. Ma tem yanêm thêlô valu thapuk te lôk athêj lukmuk atu ba eto hathak. Anyôla miñ hayala athêj lukmuk êj ami ma ôpatu ba hawa iyom

* **2:14:** Nam 22:1-25:2; 31:16; 2Pi 2:15
16:4,14-15,33-34; Ais 62:2; Jon 6:48-50

* **2:17:** Kis

intu hayala.”

Abô hi Taiataila

¹⁸ *Ma ôpêñ hanañ hathak lojbô nena, “Oto abô ni êndêñ aņela atu ba hayabiñ avômalô êvhaviñ anêñ Taiataila aêntêk:

Abô êntêk halêm anêñ Wapômbêñ anêñ Nakaduñ atu ba madaluk hatôm atum dahalañ ma vakapô hatôm aeñ mayav atu ba habi kêdêkêdê. Hanañ aêntêk:

¹⁹ Yahayala môlônim kobom. Yahayala môlônim lemimhaviñ lôk ôêvhaviñ ma ôêv avômalô sa ba umiñ lôklokwañ iyom. Hadêñ môñ ma môlô udum ku dokte, ma doñtom lêk môlô udum ku bêñ.

²⁰ *Ma doñtom môlônim kambom te hêk ba yahadô. Avi te hatôm Jesebel hamô haviñ môlô. Yani hasau nena yani ma avi plopet te, ma doñtom yani anêñ abô halom yenañ ñê ku ek nindum sek waliliñ lôk nejañ nôm takatu ba êv da hadêñ ñgôk. Yani hadum kambom takêñ, ma doñtom môlô miñ ôêv yani vê ami!

²¹ Yahêv waklavôñ ek yani ende kapô liliñ ba etak anêñ sek waliliñ, ma doñtom mi. Yani hadô.

²² Odañô! Tem yanêm lijiñ bêñ êndêñ yani lôk yanêm malaiñ bêñ êndêñ ñê takatu ba idum sek haviñ yani ba miñ ele kapôlôñiñ liliñ ami.

²³ *Ma tem yañgik yani anêñ avômena pôpônô. Aêñ ba avômalô ôdôñ êvhaviñ lôkthô tem neyala nena ya ôpatu ba yahayê avômalô kapôlôñiñ lôk iniñ auk. Ba tem yanêm vuli êndêñ môlô tomtom êtôm nôm takatu ba udum.

* **2:18:** ALK 1:14-15 * **2:20:** 1Kiñ 16:31; 2Kiñ 9:22 * **2:23:** Sng 7:9; Jer 17:10; ALK 20:12-13

24 Ma donjom lêk yahêv ku donjom iyom hadêj môle vi anêj Taiataila atu ba miñ osopa yani anêj abô ami. Lök miñ oyala nôm atu ba elam nena, ‘Sadan anêj auk loj kapô’ ami. Ku êj ma

25 * nobaloj unim auk loj ende ba yatup am.

26 Nê takatu ba lenjvidonj ba miñ êv yak ami ma idum yenañ yalenj haviñ aleba hayô anêj danj, ma tem yanêm athêj bêj êndêj thêlô ek neyabinj avômalô pik lôkthô.

27 *Thêlô tem neja kôm aej ek neyabinj avômalô pik lôklokwanj ba nimbi thêlô ba nipup nenanena êtôm unj anôj. Wakamik bök hêv athêj bêj hadêj ya ba tem yandum aej iyom êndêj thêlô.

28 *Ma tem yanêm vulinj lôkbök êndêj thêlô imbinj.

29 Opalê atu ba lôk lêndôj ma endanô abô takatu ba Lovak Matherj hanañ hadêj avômalô ôdôj takatu ba êvhavinj.”

3

Abô hi Saldis

1 *Ma ôpêj hanañ hathak lojbô nena, “Oto abô ni êndêj añela atu ba hayabinj avômalô êvhavinj anêj Saldis aêntêk:

Abô êntêk halêm anêj ôpatu ba hayabinj Wapômbêj anêj lovak mathenj bahenji ba lahavuju ma havalonj vulinj bahenji ba lahavuju. Ma yani hanañ aêntêk: Yahayala

* 2:25: ALK 3:11 * 2:27: Sng 2:9 * 2:28: ALK 22:16 * 3:1: ALK 1:4,16

môlônim kobom. Avômalô eson nena môlô ômô lôkmala. Ma donjom mi, môlô bôk oma yôv.

² Numbiyô! Môlônim ôêvhaviņ lêk habobo ema ba intu nobatho am loj ek malê nena môlônim ku ma volon oyaņ hêk yenaņ Wapômbêņ ma.

³ *Lemimimbi abô takatu ba bôk olaņô ba ovaloņ. Ma node kapôlômim liliņ ba nodovak abô êņ vibiņ. Môlô miņ oviyô ami, ma tem yasôk êtôm anyô vani ba môlô noboloba.

⁴ *Ma donjom môlô naju iyom anêņ Saldis intu unim sôp mabuņ denaņ. Unim kobom ma mavi ba intu embeņ yam ma hatôm noba sôp thapuk ba nombeņ imbiņ ya.

⁵ *Nê takatu ba leņiņvidon ba miņ êv yak ami tem nipuk sôp thapuk êtôm thêlô. Tem miņ yanêm thêlôniņ athêņ vê êņjêk kapya lôkmala ami ma mi. Tem yanaņ êndêņ Wapômbêņ lôk anêņ aņela nena, ‘Thêlô êņ ma yenaņ.’

⁶ Opalê atu ba lôk lêndôn ma endanô abô takatu ba Lovak Mathen hanaņ hadêņ avômalô ôdôn takatu ba êvhaviņ.”

Abô hi Piladelpia

⁷ *Ma ôpêņ hanaņ hathak loņbô nena, “Oto abô ni êndêņ aņela atu ba hayabiņ avômalô êvhaviņ anêņ Piladelpia aêntêk:

Abô êntêk halêm anêņ ôpatu ba mathen ma hanaņ abô avanôn iyom. Yani hayabiņ Jelusalem lukmuk anêņ badêņ abôlêk anêņ vovalen hatôm Devit bôk hayabiņ Jelusalem bô

* **3:3:** Mat 24:43-44; 1Te 5:2; ALK 2:5; 16:15 * **3:4:** Jut 23 * **3:5:** Kis 32:32-33; Mat 10:32; Luk 12:8 * **3:7:** Ais 22:22

anêj. Yani hik vê ma miñ hatôm anyôla injik siñ ami. Ma yani hik siñ ma miñ hatôm anyôla injik vê ami. Yani hanañ aêntêk:

⁸ *Yahayala môlônim kobom. Odañô. Yahik unyak abôlêk te vê ek môlô ma miñ hatôm anyôla injik siñ ami. Yahayala nena anêm lôklokwañ ma yaôna, ma doñtom môlô osopa yenañ abô ba miñ ôvôliñ dômim hathak yenañ athêj ami.

⁹ *Sadañ anêj avômalô takatu ba enañ nena thêlô ma Wapômbêj anêj avômalô Israèl, ma doñtom mi, thêlô enañ abôyañ iyom. Tem yandom thêlô ba nêlêm ek nede veñiñdôj lêlô êndêj môlô ma neyala nena yalenhaviñ môlô.

¹⁰ *Môlô othak osopa yenañ abô balabuñ lôk umiñ lôklokwañ. Ba intu tem yayabiñ môlô mavi êndêj waklavôj malaiñ atu ba tem esaê avômalô pik bêj êntêk lôkthô.

¹¹ Tem yasôk kethêj. Nobaloñ unim nômkama anôj loj lôklokwañ ek anyô yañ miñ enja môlônim vuli ami.

¹² *Nê takatu ba leñiñvidoj ba miñ êv yak ami tem yatak thêlô ek nimbatak êtôm yenañ Wapômbêj anêj unyak mathêj anêj landiñ. Thêlô tem miñ netak ami. Ma tem yato yenañ Wapômbêj anêj athêj lôk Wapômbêj anêj malak lôj anêj athêj nena Jelusalem lukmuk êyôngêk thêlô. Malak êj tem yenañ Wapômbêj nêma anêj lej ba êndôk ba êlêm. Ma tem yato yenañ athêj lukmuk êyôngêk thêlô imbiñ.

¹³ Opalê atu ba lôk lêndôj ma endañô abô

* **3:8:** 1Ko 16:9 * **3:9:** Ais 45:14; 49:23; 60:14; ALK 2:9 * **3:10:**

Luk 21:19; 2Ti 2:12 * **3:12:** Ais 62:2; 65:15; ALK 14:1; 21:2

takatu ba Lovak Matherj hanañ hadêñ avômalô ôdôn takatu ba êvhaviñ.”

Abô hi Laodisia

¹⁴ Ma ôpêñ hanañ hathak lonjbô nena, “Oto abô ni êndêñ añela atu ba hayabiñ avômalô êvhaviñ anêñ Laodisia aêntêk:

Abô êntêk ma halêm anêñ ôpatu ba anêñ athêñ nena Avanônj Biñ. Yani ma anyô hamiñ lôklokwanj ek hik Wapômbêñ anêñ nôm avanônj thô. Ma yani pik lo lenj sapêñ anêñ alañ. Ba hanañ nena:

¹⁵ *Yahayala nôm takatu ba môlô othak udum ba môlô miñ vovanj mena thilibunj la ami. Yalenjhaviñ môlô vovanj mena thilibunj la ma donjom mi.

¹⁶ Môlô vovanj dokte ma thilibunj dokte iyom ba yahadô. Ba intu tem yambululup môlô vê ende yavenjbôlêk.

¹⁷ *Môlô othak onañ nena, ‘Ya anyô valuselenj bêñ ma ya anyô lôkmanjij ba yada hatôm.’ Ma donjom môlô ôthônj paliñ nena môlô kapôlômim daluk kambom! Alikaknena, môlô avômalô thavuthiñ ma malemim pusip ba ômô kôlôlônj.

¹⁸ *Yahanañ ek môlô nônêm vuli yenañ gol atu ba êbôk hamô atum ba mavi ek numbitak lôkmanjij. Ma nônêm vuli sôp thapuk ek nupuk ek miñ mama esak lemvimpopam ami. Ma nônêm vuli yak thôk ek êndôk malemim daluk ek ôngô tak.

* **3:15:** Lom 12:11 * **3:17:** Luk 12:21; 1Ko 4:8 * **3:18:** Ais 55:1

19 *Takatu ba yalenḡhaviḡ i ma yahayanda thêlô ma yahêv vovaḡ hadêḡ i ek nedaḡô abô. Aêḡ ba môlô nôḡgwêk lêlê ek node kapôlômim liliḡ.

20 *Odaḡô. Yahamiḡ unyak abôlêk ba yahapididiḡ. Ma ôpatu ba halaḡô ya ba hik unyak abôlêk vê, ma tem yayô kapô ba yana ek yaḡḡaḡ nôm imbiḡ yani ma enjaḡ nôm imbiḡ ya.

21 Nê takatu ba lenḡḡvidonḡ ba miḡ êv yak ami tem yatak i nê mô yenaḡ loḡ yahayabiḡ avômâlô imbiḡ ya, hatôm ya bôk lovak yôv ma yahamô haviḡ Wakamik hamô anêḡ loḡ hayabiḡ avômâlô.

22 Opalê atu ba lôk lêndônḡ ma endanḡô abô takatu ba Lovak Mathenḡ hanaḡ hadêḡ avômâlô ôdônḡ takatu ba êvhaviḡ.”

4

Anyô Bêḡ lôk anêḡ loḡ hayabiḡ avômâlô

1 *Vêm ma yahayê hathak loḡbô ma unyak abôlêk anêḡ malak lenḡ ida bôk hakyav ba hamiḡ. Ma venḡbôlêk atu ba bôk yahalaḡô hatôm lavuak hanaḡ hadêḡ ya, “Osak ba ôlêm ek yaḡḡik nôm takatu ba tem imbitak embenḡ yam thô êndêḡ o.”

2 *Kethenḡ oyaḡ ma Lovak Mathenḡ anêḡ lôklokwaḡ hawa ya ba yahayê Anyô Bêḡ anêḡ loḡ hayabiḡ avômâlô hamô malak lenḡ ba anyô te hayô hamô.

3 *Ma ôpêḡ anêḡ kupik habi kêdêkêdê hatôm valu te anêḡ athêḡ nena jaspâ lôk valu thalalenḡ te anêḡ athêḡ nena konilian. Ma okthenḡuliḡ te hawê

* **3:19:** 1Ko 11:32; Hib 12:6; ALK 2:5 * **3:20:** Jon 14:23 * **4:1:** ALK 1:1,10 * **4:2:** Ais 6:1 * **4:3:** Ese 1:28

havenj Anyô Bêj êj anêj loj hayabinj avômalô ba habi deda hatôm valu sanjek atu ba elam nena emelal.

⁴* Anyô Bêj anêj loj hayabinj avômalô hamô ma avaka hatôm 24 iniñ loj êmô eyabinj avômalô hawê havenj ba hathañ siñ. Ma iniñ sôp ma thapuk ma kiñ iniñ kuluñ epesanj hathak gol hamô leñjñkadôk.

⁵* Damak hêv ma kakalu hik ba pôk lôklala halêm anêj Anyô Bêj anêj loj hayabinj avômalô. Ma Anyô Bêj anêj loj vima ma atum lam bahenji ba lahavuju hathañ hamô. Ma atum takêj ma Wapômbêj anêj lovak mathenj bahenji ba lahavuju.

⁶* Ma Anyô Bêj anêj loj êj vima ma nômlate hatôm ñgwék hêk ma mabuñ mavi anôj hatôm liyali.

Ma yahayê nôm lôkmala ayova êmô malêvôj ba êwê evenj Anyô Bêj anêj loj. Nôm lôkmala ayova atu ba êmô ma malenjaluk hêk leñvinjkupik lôkthô, hêk malenj ba dômiñ havinj.

⁷* Nôm lôkmala môj ma hatôm avuñ laion, ma yañ havenj yam hatôm bokmanjkaio malô. Ma te lu thohavloma hatôm anyô. Ma te ayova hatôm menak jej hayovak havenj.

⁸* Nôm lôkmala ayova takêj tomtom iniñ banik bahenji ba lahavute ma malenjinj hêk leñvinjkupik lôkthô viyainj ba vikapô. Wak lo bôlôvôj sapêj ma enañ nena,

* **4:4:** ALK 3:18 * **4:5:** Ese 1:13; Sek 4:2; ALK 1:4; 8:5; 11:19; 16:18

* **4:6:** Ese 1:5-10,22; 10:14 * **4:7:** Ese 1:10; 10:14 * **4:8:** Ais 6:2,3; Ese 1:18; 10:12

“Mathen, mathen, mathen.

Wapômbên Lôklokwan Anôn ma anyô mathen.

Yani bôk hamô, ma lêk hamô, ma tem êsôk.”

⁹ Nôm lôkmala takên ethak êv athên lôkmanjên hadên yani lôk enan nena yani ma Anyô Bên lôk êv lenjnmavi hadên ôpatu ba hamô Anyô Bên anên loj hayabin avômalô ba hamô lôkmala hatôm wak nômbên intu sapên. Thêlô idum aên,

¹⁰ *ên ma avaka 24 takatu êv yak êlôk êk Anyô Bên atu ba hamô anên loj hayabin avômalô ma, ma êv yej hadên ôpatu ba hamô hatôm wak nômbên intu sapên. Thêlô etak iniñ kulun gol halôk hamô Anyô Bên anên loj hayabin avômalô ma enan,

¹¹ “Anyô Bên iyom intu yêlôaniñ Wapômbên.

O iyom hatôm onja deda lôkmanjên lôk athên bên ma lôklokwan ek malê nena o iyom hopenan nômkama lôkthô.

Ma nômkama lôkthô habitak ba hamô ek malê nena oda lemhavin.”

5

Boksipsip Nakadun hawa kapya

¹ *Ma yahayê ôpatu ba hamô anên loj hayabin avômalô. Ma havalon kapya lôku bên te hêk ban vianôn. Ba eto abô hêk vi ba vi. Ma ik sinj hathak nôm tôktôk bahenvi ba lahavuju.

² Ma yahayê anjela lôklokwan te halam kaêk bên, “Opalê te hatôm nêm nôm tôktôk vê ba ekak kapya êntêk?”

* **4:10:** ALK 19:4 * **5:1:** Ais 29:11; Ese 2:9-10

³ Ma donjom anyôla te anêḡ lonj mena pik mena pik kapô la miḡ hatôm ekak kapya êḡ ba êḡjê kapô ami.

⁴ Ba intu yahalaḡ ba yahalaḡ ek malê nena miḡ êpôm anyô late ek ekak kapya êḡ ba êḡjê kapô ami.

⁵ *Ma donjom avaka takatu te hanaḡ hadêḡ ya, “Asêḡ dô. Nôḡgô avuḡ laion atu ba habitak anêḡ ôdôḡ Juda. Êḡ ma su lukmuk atu ba habiluk anêḡ Devit. Bôk hik vovak ba hamô lu ba intu hatôm nêḡ nôm tôktôk bahenḡvi ba lahavuju takêḡ vê ma ekak kapya êḡ.”

⁶ *Ma yahayê Boksipsip Nakaduḡ te hamiḡ ba anêḡ pôpô hêk inaḡ bôk ik vônô. Yani hamiḡ Anyô Bêḡ anêḡ lonj hayabiḡ avômalô ba hamiḡ malêvôḡ ek nôm lôkmala ayova atu lôk avaka takatu. Anêḡ yakik bahenḡvi ba lahavuju* ma madaluk bahenḡvi ba lahavuju. Madaluk takêḡ ma Wapômbêḡ anêḡ lovak mathenḡ bahenḡvi ba lahavuju atu ba bôk hêv hi pik lôkthô.

⁷ Ma Boksipsip Nakaduḡ hi hawa kapya hêk ôpatu ba hamô anêḡ lonj hayabiḡ avômalô ban vianôḡ.

⁸ *Yani hawa kapya yôv ma nôm lôkmala ayova atu lôk avaka 24 takatu êv yak halôk biḡ hêk Boksipsip Nakaduḡ ma. Tomtom ewa yeḡ gita ma uḡ gol yaôna lôk kamuḡ êbôk ba ôv mavi hamô kapô ba hayô abôlêk siḡ. Atum yova lôk ôv mavi êḡ ma avômalô mathenḡ iniḡ mek.

* 5:5: Stt 49:9; Ais 11:1,10; ALK 22:16 * 5:6: Sek 4:10; Jon 1:36; ALK 13:8 * 5:6: Yakik bahenḡvi ba lahavuju êḡ hik thô nena yani ma anyô lôklokwaḡ kambom. * 5:8: Sng 141:2; ALK 8:3-4

9* Ma thêlô êv yeŋ lukmuk te aêntêk,
 “O iyom hatôm onja kapyba ba okak ma nê m nôm
 tôktôk vê ek malê nena bôk ik o vônô ba
 hathak anê m thalalenj ma hôêv avômalô
 vuli.

Oda hôêv avômalô ôdônj lomaloma lôk abô
 lomaloma ma leŋvinj kupik lomaloma lôk
 pik lomaloma sapêŋ vuli ek hôêv hadêŋ
 Wapômbêŋ.

10* Hudum thêlô ibitak alalôaniŋ Wapômbêŋ
 anêŋ avômalô takatu ba nê m ô anêŋ loŋ
 lôkliŋyak kapô lôk nindum anêŋ ku nê mbôk
 da. Ma tem nê tôm kinj ba neyabiŋ avômalô
 pik.”

Thêlô êv yeŋ hadêŋ Boksipsip Nakaduŋ

11* Ma yahayê hathak loŋbô ma yahalanô anjela
 lubuŋlubuŋ ba dumsêlê mi. Thêlô êwê lawê Anyô
 Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô lôk nôm lôkmala
 ayova atu ma avaka takatu.

12 Ma elam lôklala bêŋ aêntêk,
 “Boksipsip Nakaduŋ atu ba ik vônô ma yani hatôm
 enja lôklokwanj bêŋ lôk nôm kama bêŋ lôk auk
 bêŋ lôk lôkliŋyak bêŋ lôk athêŋ bêŋ lôk deda
 lôkmanjŋin lôk leŋin mavi bêŋ.”

13 Ma yahalanô nôm lôkmala lôkthô anêŋ malak
 leŋ lo leŋlêvônj ma pik lo pik kapô ma ŋgwêk lo
 ŋgwêk kapô sapêŋ êv yeŋ aêntêk,
 “Anyô Bêŋ atu ba hamô anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô
 lôk Boksipsip Nakaduŋ thai neja leŋin mavi

* 5:9: Sng 33:3; 40:3; 96:1; 98:1 * 5:10: Kis 19:6; Ais 61:6; ALK
 1:6; 20:6 * 5:11: Dan 7:10; Hib 12:22

bêñ lôk athêñ bêñ lôk deda lôkmanjiñ lôk
lôklokwanj bêñ êtôm wak nômbêñ intu sapêñ.”

¹⁴ Ma nôm lôkmala ayova atu enañ, “Avanôñ biñ”.
Ma avaka takatu êv yak halôk biñ ma êv yeñ.

6

*Boksipsip Nakaduñ hakyav kapyã anêñ nôm
tôktôk vê*

¹ *Ma yahayê Boksipsip Nakaduñ hakyav nôm
tôktôk te môñ vê. Ma yahalañô nôm lôkmala ayova
takatu te halam kaêk hatôm kakalu ba hanañ,
“Ôlêm yaiñ ek nu pik.”

² *Êñ ma yahayê bokhos thapuk te ma anyô te
hayô hamô ba havalonj lunak lokwanj. Ma êv kiñ
iniñ kulanj hadêñ yani. Ma hawa anêñ bok ma hi
pik hatôm anyô vovak laik te ek injik vovak ba êmô
vovak sapêñ lu.

³ Yôv ma Boksipsip Nakaduñ hakyav nôm tôktôk
te ju ma nôm lôkmala te ju hanañ, “Ôlêm yaiñ ek nu
pik.”

⁴ Ma bokhos thalalenj te hale yaiñ. Ma êv athêñ
hadêñ ôpatu ba hayô hamô ek ni pik ba nêñ
avômalô pik sapêñ iniñ kapôlônjiñ mavi vê ek nijik i
vônô mayaliv. Ma êv biñ vovak bêñ te hadêñ yani.

⁵ Vêm ma hakyav nôm tôktôk te lô vê ma yaha-
lanjô nôm lôkmala te lô hanañ, “Ôlêm yaiñ ek nu
pik.” Ma yahayê bokhos lonjavu te ma ôpatu ba
hayô hamô ma havalonj skel ek enja nôm anêñ
malaiñ.

* **6:1:** ALK 4:6; 5:1 * **6:2:** Sek 1:8; 6:1-6

6 Ma yahalaŋô abô te halêm anêŋ nô m lôkmala ayova atu malêvôŋ ba hanaŋ, “Nu undum ba bôm bêŋ imbitak pik. Anyô hadum ku wak daluk te ma anêŋ vuli dokte aêntêk: wit êtôm kilo doŋtom mena bali êtôm kilo lokwanlô. Ma doŋtom miŋ umbuliŋ alokwan lêŋlêŋ lôk yak wain ami.”

7 Yani hakyav nô m tôktôk te ayova vê ma yahalaŋô nô m lôkmala te ayova hanaŋ, “Ôlêm yaiŋ ek nu pik.”

8* Ma yahayê bokhos mayav hatôm nê ŋama iniŋ kupik. Ma ôpatu ba hayô hamô ma anêŋ athêŋ nena, “Ŋama” ma “Nê Ŋama Iniŋ Loŋ” haven yaiŋ yam. Ma êv athêŋ hadêŋ thai ek ini pik ba nijik nê pik ôdôŋ te ayova vônô esak biŋ vovak lôk bôm bêŋ ma lijiŋ bêŋ lôk alim kamuŋ kambom lomalama.

9 Boksipsip hakyav nô m tôktôk te bahen vi vê ma yahayê nê ŋama dahôlôŋiŋ hamô loŋ êbôk da vibin anêŋ malak leŋ. Thêlô ma nê takatu ba bôk êvhavin Wapômbêŋ ba enaŋ anêŋ abô bêŋ ba ik i pôpônô.

10 Ma elam lôklala nena, “Pik anêŋ alaŋ Wapômbêŋ, o ma anyô mathen ma honaŋ abô avanôŋ iyom. Anŋê am ka tem nê m vuli viyan êndêŋ avômalô pik takatu ba ik yêlô vônô?”

11* Êŋ ma hêv sôp thapuk daim tomtom hadêŋ i ma hanaŋ nena, “Nômô yaô dokte vê m am endeba nijik môlôviyan takatu ba idum yenaŋ ku vônô imbiŋ am. Thêlô ik sapêŋ atu ba yahatak, êŋ ma tem yandum abô.”

12* Ma yahayê ma Boksipsip Nakaduŋ hakyav nô m tôktôk te bahen vi ba lahavute vê. Ma duvian

* 6:8: Jer 15:1-3; Ese 5:12,17; 14:21 * 6:11: ALK 7:9,13; 19:14

* 6:12: Mat 24:29; Ap 2:20; ALK 8:12; 11:13; 16:18

bêñ te hêv ma wak habitak loñgavu hatôm sôp êkôk ek nê ñama. Ma ayôn anêñ lêlêyan habitak thalalen.

13 *Ma vulinj leñ êv yak halôk pik hatôm yavinj hayuv ba alokwan va hagelelon halôk pik.

14 *Ma leñ havuvi i kethenj oyanj hatôm ivuvi yêm. Ma dumlolê lôk ñgavithôm sapêñ etak ininj loj.

15 *Ma pik ininj kinj lôk ininj nê bêñbêñ lôk nê vovak laik lôk nê lôk nômkama bêñ lôk nê lôklokwanj lôk nê idum ku êmô alañsi vibinj lôk nê takatu ba alañsi mi, thêlô sapêñ ekopak êmô loj abyanj lôk valu abyanj anêñ dumlolê.

16 *Ma thêlô enanj hadêñ dumlolê lôk valu nena, “Nôsô êyômô yêlô ba nubunj yêlô ênjêk Anyô Bêñ atu ba hamô anêñ loj hayabinj avômalô malenj lôk Boksipsip Nakadunj anêñ lamaninj.

17 *Thai ininj waklavônj leñinmaninj bêñ atu lêk halêm ba opalê te hatôm iminj loj sinj am? Milôk.”

7

*Ekavu Wapômbêñ anêñ lêlêyan hayô hêk Israe
hatôm 144,000*

1 *Vêm ma yahayê anjela ayova iminj pik êntêk êñ anêñ sajanêñ ôdônj danj ayova. Thêlô iminj pik ayova atu ininj lovak sinj ek lovak minj iyuv embenj pik mena ñgwêk mena alokwanj ami.

2 Ma yahayê anjela yanj haviyô anêñ loj wak hathak ma hawa Wapômbêñ Lôkmala anêñ tinde nekavu lêlêyanj esak ba halêm. Ma halam kaêk

* **6:13:** Ais 34:4 * **6:14:** ALK 16:20 * **6:15:** Ais 2:10,19,21

* **6:16:** Luk 23:30 * **6:17:** Jol 2:11; Mal 3:2 * **7:1:** Jer 49:36;

Dan 7:2

lôklokwaŋ hi ek aŋela ayova atu ba ewa athêŋ ek nimbuliŋ pik lo ŋgwêk. Ba hanaŋ nena,

³ **“Miŋ numbuliŋ pik lo ŋgwêk ma alokwaŋ ami endeba yêlô nakavu lêlêyaŋ êyôŋgêk alalôaniŋ Wapômbêŋ anêŋ nê ku luvôŋiŋ am.”*

⁴ **Ma yahalaŋô ekatuŋ nê takatu ba ekavu lêlêyaŋ hayôhêk i ma hatôm 144,000 anêŋ Isael anêŋ ôdôŋ laumiŋ ba lahavuju takatu.*

⁵ *Aêŋ ba Juda anêŋ ôdôŋ hatôm 12,000. Ma Luben anêŋ 12,000. Ma Gat anêŋ 12,000.*

⁶ *Ma Asel anêŋ 12,000. Ma Naptali anêŋ 12,000. Ma Manasa anêŋ 12,000.*

⁷ *Ma Simeon anêŋ 12,000. Ma Livai anêŋ 12,000. Ma Isaka anêŋ 12,000.*

⁸ *Ma Sebulun anêŋ 12,000. Ma Josep anêŋ 12,000. Ma Benjamin anêŋ 12,000. Thêlô lôkthô ma ekavu lêlêyaŋ êŋ iyom.*

Avômalô lubuŋlubuŋ lôk kwêv thapuk

⁹ *Vêm ma yahayê hathak loŋbô ma avômalô lubuŋlubuŋ anêŋ pik lomaloma lôk ôdôŋ lomaloma lôk leŋviŋkupik lomaloma lôk abô lomaloma sapêŋ imiŋ Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô lôk Bok-sipsip Nakaduŋ ma. Miŋ hatôm nekatuŋ i ami. Thêlô ik kwêv daim thapuk lôk evaloŋ nôkya lô thanaŋ hamô bahenŋ.*

¹⁰ **Ma elam kaêk lôklokwaŋ ba enaŋ, “Wapômbêŋ intu hamô Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô lôk Bok-sipsip Nakaduŋ iyom intu êv avômalô bu-lubiŋ.”*

* **7:3:** Ese 9:4,6; ALK 9:4 * **7:4:** ALK 14:1,3 * **7:10:** ALK 5:6-7

11 Ma aņela takêņ lôkthô imiņ êwê even Anyô Bêņ anêņ loj hayabiņ avômalô lôk avaka takatu lôk nôm lôkmala ayova atu. Ma thêlô êv yak halôk maleņiņ hêk Anyô Bêņ anêņ loj hayabiņ avômalô ma êv yeņ hadêņ Wapômbêņ.

12 *Ba enaņ, “Avanôņ. Leņmavi bêņ lôk deda lôkmaņgiņ lôk auk bêņ lôk mavi anôņ lôk athêņ bêņ lôk lôklokwaņ lôk lôkliņyak ni êndêņ alalôaniņ Wapômbêņ êtôm wak nômbêņ intu sapêņ. Avanôņ.”

13 Ma avaka takatu te hanaņ hik ya liņ nena, “Nê lôk sôp thapuk takêntêk ma ñê alêla ba êlêm anêņ êsê?”

14 *Ma yahanaņ hadêņ yani, “Yenaņ anyô bêņ, oda hoyala.” Ma yani hanaņ hadêņ ya, “Thêlô ma ñê takatu ba bôk etak Malaiņ Bêņ ba ithik iniņ kwêv halôk Boksipsip Nakaduņ anêņ thalaleņ ba intu iniņ kwêv ma habitak thapuk.

15 Aêņ ba thêlô imiņ Anyô Bêņ anêņ loj hayabiņ avômalô ba idum anêņ ku wak ba bôlôvôņ imiņ anêņ unyak matherņ. Ma ôpatu ba hamô Anyô Bêņ anêņ loj êņ tem imbi anêņ unyak êyôņgêk thêlô vôv

16 *ek thêlô miņ nema kisi ami ma miņ nesakmunि ami lôk wak miņ esaņ i ami ma vovaņ la miņ êmbôk i ami.

17 *Boksipsip Nakaduņ atu ba hamiņ Anyô Bêņ anêņ loj malêvôņ tem imbitak thêlôniņ alaņ ma tem endom thêlô ba ni ñaņ lôkmala anêņ loj. Ma tem Wapômbêņ esav thêlô maleņiņ thôk vê.”

8

* 7:12: ALK 5:12 * 7:14: Dan 12:1; Mat 24:21 * 7:16: Ais 49:10

* 7:17: Sng 23:2; Ais 25:8; ALK 21:4

Nôm tôktôk bahenji ba lahavuju

¹ Yôv ma Boksipsip Nakaduŋ hakyav nôm tôktôk bahenji ba lahavuju takatu te vê ma malak leŋ lêk taktiŋ hatôm wakma te vi.

² Vêm ma yahayê aŋela bahenji ba lahavuju takatu ba imiŋ Wapômbêŋ ma. Ma êv lavuak bahenji ba lahavuju hadêŋ thêlô.

³ *Ma aŋela yaŋ halêm hamiŋ loŋ êbôk da ba havalon uŋ yaônate atu ba epesaŋ hathak gol ek nêmbôk nôm ôv mavi êndôk. Ma nôm ôv mavi bêŋ anôŋ êv hadêŋ yani ek yani etak êyômô avômalô mathenji iniŋ mek takatu ba hamô loŋ êbôk da epesaŋ hathak gol ba hamô habobo Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô.

⁴ Ma nôm ôv mavi takatu anêŋ yova haviŋ avômalô mathenji iniŋ mek hatak aŋela êŋ baŋ ba hi daku ek Wapômbêŋ.

⁵ *Ma aŋela havalon uŋ yaô êŋ ba hawa atum êbôk da halôk kapô ma habi halôk pik. Êŋ ma kakalu lôk damak bêŋ hik mayaliv ma duviaŋ bêŋ hayôkwiŋ.

Lavuak bahenji ba lahavuju

⁶ Ma aŋela bahenji ba lahavuju takatu ewa iniŋ lavuak bahenji ba lahavuju ba epesaŋ i ek niyuv.

⁷ *Aŋela môŋ hayuv anêŋ ba halaŋ. Êŋ ma ôthôm valokwan hatôm ais lôk atum hathak donjom haviŋ thalalenji ba ibi halôk pik ma atum hathanji pik ôdôŋ te lô ma alokwanji lôk kamunji buêŋ lôkthô.

* **8:3:** Kis 30:1-3; ALK 5:8 * **8:5:** Kis 19:16-19; Wkp 16:12; ALK 11:19; 16:18 * **8:7:** Kis 9:23-26; Ese 38:22; Jol 2:30

⁸ Ma aņela te ju hayuv anêņ ba halaņ ma nômlate hatôm atum hathaņ dumlolê bêņ te ba ibi halôk ņgwêk. Ma ņgwêk ôdôņ te lô habitak thalalen.

⁹ Ma nômkama lôkmala takatu ba êmô ņgwêk buêņ lôkthô ema, ma yeņ loņ êņ lôkthô kambom.

¹⁰⁻¹¹ *Ma aņela te lô hayuv anêņ ba halaņ ma vuliņ bêņ te hêv yak anêņ leņ ba hathaņ inaņ atum abiņ. Ma hêv yak halôk ņaņ lôk kasukthôm ôdôņ te lô. Vuliņ êņ anêņ athêņ nena ‘Maniņ’ ba intu ņaņ sapêņ anêņ ôdôņ te lô habitak maniņ kambom anôņ. Ma avômalô bêņ anôņ inum ņaņ êņ ba ema ek malê nena ņaņ lêk habitak maniņ kambom.

¹² *Ma aņela te ayova hayuv anêņ ba halaņ ma wak anêņ deda ôdôņ te lô lôk ayôņ anêņ deda ôdôņ te lô lôk vuliņ ôdôņ te lô miņ ibi deda ami. Wak lo bôlôvôņ anêņ ôdôņ te lô momaņiniņ bêņ hêk.

¹³ *Ma yahayê hamiņ ma yahalaņô menak jeņ hayovak havenņ leņlêvôņ ma halam kaêk, “Malaiņ, malaiņ, malaiņ tem êpôm avômalô pik ek malê nena aņela lokwaņlô eyabiņ denaņ ba tem niyuv iniņ lavuak kethen.”

9

Aņela te bahenvi hayuv lavuak

¹ *Ma aņela te bahenvi hayuv anêņ lavuak. Ma yahayê vuliņ te hêv yak anêņ leņ ba habup pik. Ma êv ku neyabiņ Viv atu anêņ abôlêk anêņ vovalen hadêņ vuliņ êņ.

* **8:10-11:** Jer 9:15 * **8:12:** Ese 32:7; ALK 6:12-13 * **8:13:** ALK 9:12; 11:14 * **9:1:** ALK 20:1

2 *Ma hakyav Viv abôlêk vê ma atum yova bêŋ habitak anêŋ Viv abyan êŋ ba hatôm atum dahaya bêŋ te. Ma Viv anêŋ yova hava wak lo leŋ loŋ siŋ ba habitak momaŋiniŋ kambom.

3 Ma atum yova êŋ habitak lôk kôm sopek ba halôk pik. Ba êv lôklokwaŋ hadêŋ thêlô hatôm daŋgaviŋ pik anêŋ lôklokwaŋ.

4 *Ma enaŋ hadêŋ thêlô nena, “Miŋ numbuliŋ kamuŋ lomalama lo alokwaŋ ami. Ma numbuliŋ nê takatu ba Wapômbêŋ anêŋ lêlêyaŋ miŋ hayôhêk thêlô luvôŋiŋ ami.”

5 Miŋ êv thêlô ek nijik anyô vônô ami, ma nênem vovaŋ bêŋ iyom êtôm ayôŋ bahenvi. Ba iniŋ vovaŋ êŋ hatôm daŋgaviŋ layuk habi anyô ba vovaŋ kambom.

6 *Wak takêŋ ma avômalô idum ek nema ma doŋtom ŋama hêv i vê hêk thêlô. Ba miŋ ema ami.

7 *Ma kôm takêŋ êpôpêk i hatôm bokhos ba epeŋ saŋ i ek nijik vovak. Thêlôniŋ maleniŋ hatôm anyô ma leŋiŋkadôk ma êkôk nômlate hatôm kulun kiŋ ba epeŋ saŋ hathak gol.

8 *Ma thêlôniŋ leŋiŋkadôk ŋauŋ hatôm avi iniŋ ma veŋiŋbôlêk yakik hatôm avuŋ laion abôlêk yakik.

9 *Ma thêlôniŋ bôbôŋiŋ hatôm moko epeŋ saŋ hathak aeŋ. Ma thêlôniŋ banik pôk ba diŋdiŋ bêŋ hatôm yeŋ vovak takatu ba bokhos êvôv.

10 Ma iniŋ leŋyuk ma hatôm daŋgaviŋ ba iniŋ lôklokwaŋ hamô leŋyuk takêŋ ba ibi anyô hathak

* 9:2: Stt 19:28; Kis 10:12-15; Jol 2:2,10 * 9:4: ALK 7:3 * 9:6: Jop 3:21; Jer 8:3 * 9:7: Jol 2:4 * 9:8: Jol 1:6 * 9:9: Jol 2:5

ma tem nênem vovaj bêj êndêj i êtôm ayôj bahenji.

¹¹ Ma iniñ kiñ te hayabiñ thêlô ba yani ma Viv anêj aņela. Anêj athêj hathak abô Hiblu nena, “Abadon” ma hathak abô Glik nena, “Apolon”. Ma athêj êj anêj ôdôj nena “Anyô Habuliñ Nômka ma Sapêj”.

¹² Malaiñ môj hale ba hi, ma donjom malaiñ ju tem embeñ yam.

Aņela te bahenji ba lahavute hayuv lavuak

¹³ Ma aņela ali bahenji ba lahavute hayuv anêj lavuak ba halañ ma yahalañô abô te halêm anêj loj êbôk da anêj sañanêj dañ ayova. Loj êbôk da êj epesañ hathak gol ba hamiñ Wapômbêj ma.

¹⁴ Abô êj hanañ hadêj aņela ali bahenji ba lahavute atu ba hawa lavuak nena, “Opole aņela ayova takatu ba bôk ekak i loj ba êmô ñañ bêj Yupletis vê ek ini.”

¹⁵ Êj ma epole aņela ayova êj ek nijik avômalô pik ôdôj te lô pôpônô. Wapômbêj bôk hakak i loj ek neyabiñ sondabêj lôk ayôj ma wakma atu ba lêk habitak ek nindum iniñ ku êj.

¹⁶ Yahalañô ñê vovak takatu ba êyô êmô bokhos ma lubuñlubuñ hatôm 200 milion.

¹⁷ Êntêk ma nôm takatu ba yahatulak ba yahayê nena bokhos lôk ñê takatu ba êyô êmô bokhos takêj. Thêlôniñ moko bôbôniñ anêj lêlêyañ hatôm atum ba bôsôk lôk mayav hatôm solpa. Ma bokhos takêj iniñ leniñkadôk hatôm avuñ laion iniñ leniñkadôk. Ma atum lôk atum yova ma valu vovaj solpa hale veniñbôlêk kapô ba hi.

18 Nôm malaij lô êj hale venjibôlêk ba hik avômalô ôdôn te lô lôkthô vônô.

19 Bokhos iniñ lôklokwañ ma hamô venjibôlêk lôk lenyuk. Thêlônij lenyuk ma hatôm umya ma umya takêj iniñ lenjinkadôk ethak êv vovañ hadêj avômalô.

20 *Ma avômalô nômbêj atu ba malaij lô êj miñ hik i vônô ami ma evalonj iniñ kambom lomaloma takatu loj. Thêlô êv yeñ hadêj ngôk takatu ba epesañ hathak gol lo seleva ma aeñ mayav lôk valu ma alokwañ. Ngôk takêj ma miñ hatôm nêgê tak lo nedañô abô ma nemberj ami.

21 Lôk miñ etak iniñ kobom ik anyô vônô lôk êbôk siniñ ma idum sek walilij lôk iniñ vani ami.

10

Añela lôk kapya yaônate

1 Ma yahayê añela lôklokwañ yañ halôk ba halêm anêj leñ. Ba havuliv i hathak buliv lôk oktheñulij hêk wakadôk. Ma thohavloma hatôm wak. Ma va luvi hatôm atum hathañ hamô alokwañ daim.

2 Ma yani havalonj kapya yaônate ba hakak hêk bañ. Ma havakselap ba va vianônj hayô hamiñ ngwêk ma vikeñ hamiñ pik.

3 Ma yani halam kaêk hatôm laion te halañ. Yani halam, êj ma kakalu bahenji ba lahavuju enañ abô.

4 *Yahalañô kakalu bahenji ba lahavuju enañ abô, êj ma yahadum ek yato. Ma donjom yahalañô abô halêm anêj leñ nena, “Miñ oto kakalu iniñ abô êj ami ma ênjêk oda anêm auk iyom.”

* 9:20: Sng 115:4-7; 135:15-18; Dan 5:23; ALK 16:9,11
Dan 12:4,9

* 10:4:

5 *Êŋ ma aŋela atu ba hamiŋ ŋgwêk lo pik hêv ban vianôŋ hathak leŋ.

6 Ma havak balabuŋ hathak ôpatu ba hamô lôkmala hatôm wak nômbêŋ intu sapêŋ ba hapesaŋ pik lo leŋ ma ŋgwêk lôk nômkama sapêŋ anêŋ athêŋ. Ba hanaŋ nena, “Wakma lêk habobo anêŋ daŋ.

7 *Aŋela te bahenŋvi ba lahavuju hayuv anêŋ lavuak, êŋ ma Wapômbêŋ anêŋ abô lôk kup tem anêŋ daŋ êtôm bôk ba hanaŋ hadêŋ anêŋ ŋê ku plopet.”

8 Ma yahalaŋô abô atu ba halêm anêŋ leŋ hathak loŋbô nena, “Nu ek aŋela atu ba hayô hamiŋ ŋgwêk lo pik ek onja kapyu atu ba bôk ekak hêk baŋ.”

9 *Êŋ ma yaha hadêŋ aŋela êŋ ma yahaŋ ek nêŋ kapyu yaôna êŋ êlêm. Ma hanaŋ hadêŋ ya nena, “Onja ba nonŋwaŋ. Tem vasiŋ mavi êtôm bio thôk êmô vembôlêk, ma donŋtom tem eyelaŋ lemsoam ba maniŋ kambom.”

10 Êŋ ma yahawa kapyu yaôna êŋ ba yahaŋ ba hamô yavenbôlêk ma vasiŋ mavi hatôm bio thôk. Ma donŋtom yahatôkwêŋ ma yalensoam maniŋ kambom.

11 Vêŋ ma yani hanaŋ hadêŋ ya, “Nu onaŋ abô plopet esak nôŋ takatu ba tem êpôm avômalô kupik lomaloma lôk pik lomaloma lôk abô lomaloma lôk iniŋ kiŋ sapêŋ esak loŋbô.”

11

Wapômbêŋ anêŋ anyô ju atu ba enaŋ anêŋ abô

* 10:5: Lo 32:40; Dan 12:7 * 10:7: Amo 3:7 * 10:9: Ese 2:8-3:3

1 *Ma anjela te hêv kôm êv dôṅ nômkama hathak hadêṅ ya. Ma hanan, “Nu otak ênjêk Wapômbêṅ anêṅ unyak mathenṅ lôk loṅ êbôk da lôk avômalô takatu ba êmô kapô ek nôṅgô nena anêṅ daim vithê.

2 *Ma donṭom miṅ otak ênjêk unyak mathenṅ anêṅ piklêvôṅ ami ek malê nena loṅ êṅ ma Wapômbêṅ hêv hadêṅ nê loṅ buyanṅ. Thêlô tem nembak unyak mathenṅ Jelusalem pesa êtôm ayôṅ 42.

3 Ma tem yanêm yenanṅ anyô ju ba thai neba kwêv kapôlôṅṅṅ malainṅ ma neja yenanṅ abô ba ini nenanṅ bêṅ êtôm wak 1,260.”

4 *Anyô ju êṅ êtôm alokwanṅ oliv ju atu lôk atum lam ju atu ba imiṅ pik anêṅ alanṅ thohavloma.

5 *Ma anyôla hadum ek injik thai, êṅ ma tem atum ende thaivenṅṅbôlêk ba esanṅ ôpêṅ vônô. Avanôṅ biṅ, avômalô takatu ba idum ek nimbulingṅ thai tem nema aêṅ iyom.

6 *Anyô ju êṅ enanṅ Wapômbêṅ anêṅ abô, êṅ ma thai iniṅ lôklokwanṅ hêk ek nenanṅ ba ôthôm mi lôk ṅanṅ imbitak thalalenṅ ma malainṅ lomaloma imbitak pik êtôm thai iniṅ lenṅṅhaviṅ.

7 *Thai idum ku enanṅ Wapômbêṅ anêṅ abô yôv ma alim bomanṅ atu ba hathak halêm anêṅ Viv atu kapô tem êyô ba injik vovak êndêṅ thai ba embak thai pesa ba nema.

8 *Ma thai iniṅ kupik tem ênjêk malak bêṅ anêṅ

* **11:1:** Ese 40:3; Sek 2:1-2 * **11:2:** Luk 21:24; ALK 13:5 * **11:4:** Sek 4:3,11-14 * **11:5:** 2Sml 22:9; Sng 97:3 * **11:6:** Kis 7:17-20; 1Sml 4:8; 1Kin 17:1 * **11:7:** Dan 7:21; ALK 12:17; 13:7; 17:8
* **11:8:** Luk 13:34

loŋôndê bêŋ. Malak lôŋ êŋ anêŋ athêŋ kapô ma Sodom lo Ijip, loŋ êŋ bôk ik iniŋ Anyô Bêŋ vônô hathak alovalaŋsiŋ.

⁹ Ma avômalô leŋviŋkupik lomaloma lôk ôdôŋ lomaloma lôk abô lomaloma lôk pik lomaloma sapêŋ tem nêlêm nêgê anyô ju êŋ iniŋ kupik hêk loŋôndê êtôm wak daluk lô ma wata te imbiŋ. Êtôm bôk enaŋ nena miŋ hatôm nedav i ami.

¹⁰ Ma avômalô pik tem leŋiŋmavi lôk lêlô ma nêlêm nômkama êndêŋ i ek malê nena plopet ju atu ba êv malaiŋ hadêŋ thêlô lêk ema.

¹¹ *Ma doŋtom wak lô lôk wak te viyaŋ haviŋ hale ba hi, ma Wapômbêŋ hayuv auk lôkmala halôk thai ba thai iviyô imiŋ. Ma avômalô êyê thai ba êkô kambom.

¹² *Ma kaêk lôklokwaŋ anêŋ leŋ hanaŋ hadêŋ thai, “Nosak ba nôlêm.” Êŋ ma thai ethak ba i leŋ ma buliv hava thai siŋ ba ŋê takatu ba bôk ik vovak hadêŋ thai imiŋ ba êyê.

¹³ *Ketheŋ oyaŋ ma duviaŋ bêŋ te hayô ba habuliŋ malak lôŋ ôdôŋ te laumiŋ ba hik avômalô hatôm 7,000 vônô. Ma avômalô vi atu ba êmô lôkmala êkô kambom ba êv athêŋ lôkmaŋgiŋ hadêŋ Wapômbêŋ anêŋ leŋ.

¹⁴ *Malaiŋ te ju hale ba hi yôv. Ma malaiŋ te lô tem êyô ketheŋ.

Aŋela te bahenvi ba lahavuju hayuv lavuak

¹⁵ *Ma aŋela te bahenvi ba lahavuju hayuv anêŋ lavuak ba halaŋ ma kaêk bêŋ anôŋ halêm anêŋ

* **11:11:** Ese 37:5,10 * **11:12:** 2Kiŋ 2:11 * **11:13:** ALK 6:12; 16:18 * **11:14:** ALK 9:12 * **11:15:** Kis 15:18; Sng 10:16; Dan 2:44; 7:14

leŋ ba elam aêntêk, “Pik lêk hamô Anyô Bêŋ lôk anêŋ Kilisi bahenŋ ma Anyô Bêŋ tem eyabiŋ wak nômbêŋ intu sapêŋ.”

16 Ma avaka 24 takatu ba êmô iniŋ loŋ eyabiŋ avômalô hamô Wapômbêŋ thohavloma êkôm ba maleŋ halôk ma êv yen hadêŋ Wapômbêŋ.

17 Ma enaŋ,
 “Anyô Bêŋ Wapômbêŋ Lôklokwaŋ Anôŋ,
 lêk hômô ma sêbôk oda hômô aêŋ.
 Mavi anôŋ ek lêk hoyabiŋ nômkama sapêŋ hathak
 anêm lôklokwaŋ.

18 *Avômalô daluk leŋiŋmaniŋ ek o,
 ma doŋtom anêm lemmaniŋ lêk hayô.
 Anêm waklavôŋ hayô ek undum abô ek avômalô
 ŋama.

Êŋ ma tem nêm iniŋ vuli mavi êndêŋ anêm nê
 ku plopet lôk anêm avômalô mathen takatu
 ba elanô anêm abô, avômalô bêŋ lôk avômalô
 yaô.

Wakma hayô ek nimbuliŋ avômalô takatu ba
 ibuliŋ pik.”

19 *Ma Wapômbêŋ anêŋ unyak mathen atu ba
 hamô leŋ anêŋ abôlêk hakyav ba yahayê alapa
 tabô hamô unyak mathen êŋ kapô. Ma damak
 hêv lôk pôk lôk kakalu bêŋ lôk duviaŋ lôk ôthôm
 valokwaŋ hatôm ais hêv yak halôk.

12

Avi lo Wa bomaŋ

* 11:18: Sng 110:5; 115:13; Lom 2:5; ALK 20:11-13

* 11:19: Hib

9:4; ALK 8:5; 15:5; 16:21

¹ Ma lavôñiñ bêñ te havova hêk leñ: avi te hamô ma wak hawê haveñ yani hatôm sôp ma hatak vakapô luvi hayô hamiñ ayôñ. Ma vuliñ laumiñ ba lahavuju hamiñ wakadôk hatôm kiñ iniñ kuluñ.

²* Yani hasabeñ ba halañ ek embathu.

³* Ma lavôñiñ yañ habitak leñ: Wa thalaleñ bomañ bêñ te ba anêñ wakadôk bahenvi ba lahavuju ma wakadôk lôkthô ma kiñ iniñ kuluñ hamô. Ma wakadôk yakik hatôm laumiñ hamô.

⁴* Ma layuk haveli vuliñ ôdôñ te lô ba havalonj ba habi halêm pik. Ma Wa bomañ bêñ atu hamiñ avi atu ba hapesañ i ek embathu anêñ thohavloma ek havathu ma enjañ amena êñ kethenj oyañ.

⁵* Êñ ma avi êñ havathu namalô atu ba tem eyabiñ avômalô pik sapêñ lôklokwañ esak yani bañ malaiñ. Aêñ ba kethenj oyañ ma ewa yani ba i daku Wapômbêñ atu ba hamô anêñ loj hayabiñ avômalô.

⁶ Ma avi êñ hasôv ba hi loj thiliv atu ba Wapômbêñ bôk hapesañ yôv ek eyabiñ yani êtôm wak 1,260.

⁷* Ma vovak bêñ hêk malak leñ ba Maikel lôk anêñ añela ik vovak hadêñ Wa bomañ bêñ atu. Ma Wa atu lôk anêñ añela imiñ viyañ ba ik vovak êñ.

⁸ Ma Wa anêñ lôklokwañ miñ hatôm ami. Ba intu miñ hatôm êmô malak leñ esak loñbô ami.

⁹* Aêñ ba êv Wa bomañ bêñ êñ lôk anêñ añela vê hêk malak leñ ba ekaliv i êlêm pik. Yani ma umya

* **12:2:** Mai 4:10 * **12:3:** Dan 7:7 * **12:4:** Dan 8:10 * **12:5:**
 Sng 2:9; Ais 7:14; 66:7; ALK 19:15 * **12:7:** Jut 9 * **12:9:** Stt 3:1,14;
 Luk 10:18; 22:31; ALK 20:2

bôsêbôk ba elam nena Ngôk Bêŋ ma Sadaŋ. Yani hathak hasau avômalô pik sapêŋ.

10 *Ma yahalaŋô kaêk te anêŋ leŋ ba hanaŋ, “Lêk ma alalôaniŋ Wapômbêŋ hêv alalô bulubiŋ ma anêŋ lôklokwaŋ habitak yaiŋ ba yani hamô hatôm kiŋ. Ma anêŋ Kilisi hadum ku athêŋ bêŋ ek malê nena aŋela lêk ibi ôpatu ba hanaŋ aiaŋ thêlô bêŋ hamô Wapômbêŋ thohavloma bôlôvôŋ lo wak halôk pik.

11 Thêlô êmô yani lu hathak Boksipsip Nakaduŋ anêŋ thalaleŋ lôk Wapômbêŋ anêŋ abô takatu ba thêlô enaŋ. Thêlô imiŋ lôklokwaŋ ba miŋ êkô ek avômalô nijik thêlô vônô ami.

12 *Aêŋ ba môlô avômalô leŋ lemimmavi. Ma doŋtom malaiŋ ek pik lo ŋgwêk ek malê nena Sadaŋ lêk halôk ba hathôk ek môlô. Yani lamaniŋ kambom ek malê nena yani hayala nena anêŋ waklavôŋ lêk bidonŋ.”

13 Wa bomaŋ bêŋ atu hayala nena lêk ibi yani halêm pik ba halupuniŋ avi atu ba havathu okna atu.

14 *Ma doŋtom Wapômbêŋ hêv menak jeŋ bok anêŋ banik luvi hadêŋ avi êŋ ek yani eyovak ba ni loŋ atu ba bôk epesaŋ yôv ek neyabiŋ yani êtôm sondabêŋ lô ma wata te imbiŋ ek miŋ Wa imbuliŋ yani ami.

15 Ma Wa havululup ŋaŋ ba hatôm ŋaŋ bêŋ te habitak yani abôlêk ba haveŋ avi êŋ yam ek enja yani ba ni.

16 Ma doŋtom pik hêv avi êŋ sa ba hakyav abôlêk ba hanum ŋaŋ êŋ sapêŋ.

* 12:10: Jop 1:9-11; Sek 3:1 * 12:12: Ais 44:23; 49:13 * 12:14: Dan 7:25; 12:7

17 *Êñ ma Wa lamaniñ kambom hathak avi êñ ba hi ek injik vovak êndên avi êñ anên avômena vi. Thêlô ma nê takatu ba esopa Wapômbên anên abô balabuñ lôk enañ iniñ êvhaviñ atu hathak Yisu bên.

18 Ma Wa hamiñ ñgwêk anên thathe dañ.

13

Alim bomañ anên ñgwêk

1 *Ma yahayê alim bomañ te habitak ñgwêk. Yani wakadôk bahenvi ba lahavuju ba anên yakik laumiñ hamiñ wakadôk. Ma kiñ iniñ kulun lau-miñ hamô anên yakik. Ma wakadôk takatu ma eto abôma hathak Wapômbên nena, “Yada ma Wapômbên”.

2 *Ma alim bomañ atu ba yahayê hatôm avuñ nyau bomañ bên te ma va hatôm avuñ bea va ma abôlêk ma hatôm avuñ laion te abôlêk. Ma Wa bomañ bên atu hêv anên lôklokwañ lôk anên loj hayabiñ avômalô lôk athên bên hadên alim bomañ êñ.

3 *Ma yahayê wakadôk te inañ bôk ik vônô ba pôpô bên te hêk ma donjom bôk hayôv. Ba intu avômalô pik sapên eson kambom ba esopa yani.

4 Ma thêlô êv yeñ hadên Wa bomañ bên atu ek malê nena yani hêv anên athên bên hadên alim bomañ êñ. Ma thêlô êv yeñ hadên alim bomañ êñ ba enañ, “Opalê hatôm alim bomañ êntêk ma hatôm injik vovak êndên yani? Mi anên.”

* **12:17:** ALK 11:7 * **13:1:** ALK 12:3; 17:3,7-12 * **13:2:** Dan 7:4-6 * **13:3:** ALK 17:8

5 *Wapômbêŋ hatak alim bomaŋ êŋ ek êmbôi ba enaŋ abômapopak esak yani lôk eyabiŋ avômalô êtôm ayôŋ 42.*

6 Ma alim bomaŋ êŋ hanaŋ abô kambom hathak Wapômbêŋ da lôk anêŋ athêŋ lôk anêŋ unyak mathen lôk nê takatu ba êmô malak leŋ.

7 *Ma Wapômbêŋ hatak yani ek injik vovak êndêŋ anêŋ avômalô mathen ba nênmê yak. Ma enja athêŋ ek eyabiŋ avômalô ôdôŋ lomalomaloma lôk leŋvinjupik lomalomaloma lôk abô lomalomaloma ma pik lomalomaloma sapêŋ.

8 *Ma avômalô pik lôkthô atu ba iniŋ athêŋ miŋ hêk kapya lôkmala ami hadêŋ sêbôk ba miŋ Wapômbêŋ hapesaŋ pik lo leŋ ami denaŋ ma tem nênmê yeŋ êndêŋ alim bomaŋ êŋ. Kapya lôkmala êŋ ma Boksipsip Nakaduŋ atu ba bôk ik vônô anêŋ kapya.

9 Opalê atu ba lôk lêndôŋ ma endanô abô êntêk.

10 *Wapômbêŋ hatak anyô te ek ni koladôŋ ma tem yani ni koladôŋ. Wapômbêŋ hatak anyô te ek nijik yani vônô esak biŋ vovak ma tem nijik yani vônô esak biŋ vovak. Ba nôm êŋ habitak ma avômalô mathen lôkthô nimiŋ lôklokwaŋ ma nebalon iniŋ êvhaviŋ loŋ majaŋ.

Alim bomaŋ anêŋ pik

11 Ma yahayê alim bomaŋ yaŋ habitak anêŋ pik kapô ba halêm yaŋ. Ma anêŋ yakik lokwanju

* **13:5:** Dan 7:8,25; 11:36; ALK 11:2 * **13:5:** Ayôŋ 42 ma hatôm wak 1,260 (12:6) ma hatôm sondabêŋ lô ma wata te (12:14).

* **13:7:** ALK 11:7 * **13:8:** Sng 69:28; ALK 17:8; 20:12,15; 21:27

* **13:10:** Jer 15:2; 43:11; ALK 14:12

hatôm boksipsip nakaduŋ. Ma doŋtom hanan abô hatôm Wa boman bêt atu.

12 Yani hawa alim boman môŋ anêt lôklokwan ek indum anêt ku. Yani hadum ba avômalô pik sapêt êv yeŋ hadêt alim boman môŋ atu ba bôk ik vônô ma doŋtom anêt palê bôk hayôv.

13* Ma yani hadum lavôŋiŋ lômkaŋiŋ lomaloma ba bêt te ma atum hathan ba hêv yak anêt leŋ ba halêm pik ba avômalô sapêt êyê.

14 Ma etak yani ek indum lavôŋiŋ takêt esak alim boman yan môŋ anêt athêt ba esau avômalô pik. Yani hanan ek avômalô nepesan alim boman môŋ anêt dahô te ek nênem athêt bêt êndêt ôpatu ba bôk ik vônô hathak biŋ vovak ma doŋtom hamô lôkmala denan.

15 Ma etak yani ek iyuv auk êndôk alim boman môŋ anêt dahô ek dahô êŋ enan abô. Ma avômalô takatu ba miŋ êv yeŋ hadêt dahô êŋ ami, ma tem nijik thêlô vônô.

16 *Ma yani hapôviŋ avômalô lôkthô ek neja lêlêyan ênjêk bahenŋ vianôŋ mena ênjêk luvôŋiŋ. Avômalô athêt bêt lôk athêt mi ma nê valu bêt lôk nê valu mi ma nê takatu ba êmô alaŋsi vibin lôk nê takatu ba alaŋsi mi lôkthô neja lêlêyan êŋ.

17 Avômalô takatu ba lêlêyan mi miŋ hatôm nênem vuli nômkama lôk nênem iniŋ nômkama ek anyô vi nênem vuli ami. Lêlêyan êŋ ma alim boman anêt athêt ma anêt athêt anêt lavôŋ.

18 Lêlêyan êŋ anêt ôdôŋ ma hamô kapô anôŋ. O anyô lôkauk bêt, êŋ ma undum ku ek oyala alim

* **13:13:** 1Kin 18:24-39; Mat 24:24; ALK 19:20
14:9-11; 16:2; 20:4

* **13:16:** ALK

bomaŋ atu anêŋ lêlêyaŋ êŋ anêŋ ôdôŋ. Lêlêyaŋ êŋ ma anyô te anêŋ lêlêyaŋ. Ma ôpêŋ anêŋ lêlêyaŋ êŋ ma hatôm 666.

14

Boksipsip Nakaduŋ lôk anêŋ avômalô

¹ Ma yahayê hathak loŋbô ma Boksipsip Nakaduŋ atu hamiŋ dum Saion ma avômalô hatôm 144,000 imiŋ haviŋ yani. Ma anêŋ athêŋ lôk Lambô anêŋ athêŋ bôk eto yôv hêk thêlôniŋ luvôŋiŋ.

² *Ma yahalaŋô thêlôniŋ kaêk halêm anêŋ len hatôm ŋambô diŋdiŋ ma hatôm kakalu bêŋ hêv yak. Kaêk êŋ ma hatôm avômalô êv yeŋ gita.

³ *Thêlô êv yeŋ lukmuk te hêk Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô lôk hêk nôm lôkmala ayova lôk avaka takatu maleŋiŋ. Anyôla miŋ hatôm eyala yeŋ êŋ ami, ma avômalô 144,000 takatu ba bôk Anyô Bêŋ hêv vuli i yôv hêk pik iyom intu eyala.

⁴ Thêlô ma ŋê takatu ba miŋ bôk eyov avi ami ek malê nena thêlô itip majaŋ. Thêlô esopa Boksipsip Nakaduŋ haveŋ loŋ nômbêŋ atu ba yani hi. Wapômbêŋ hêv thêlô vuli hêk avômalô pik malêvôŋ ma thêlô ibitak hatôm da môŋ ek Wapômbêŋ lôk Boksipsip Nakaduŋ.

⁵ Abôyaŋ te miŋ hale thêlô veŋiŋbôlêk ami lôk kambom mi hêk Wapômbêŋ ma.

Aŋela lokwanjô iniŋ abô

⁶ Ma yahayê aŋela yaŋ hayovak haveŋ lenjêvôŋ. Yani havalonŋ Abô Mavi atu ba hamô hatôm wak

* 14:2: ALK 1:15; 19:6 * 14:3: Ais 42:10; ALK 5:9; 7:4

nômbêŋ intu sapêŋ ek enaŋ êndêŋ avômalô anêŋ pik lomaloma lôk ôdôŋ lomaloma ma abô lomaloma lôk leŋviŋkupik lomaloma sapêŋ.

7 Ma yani halam kaêk nena, “Nôkô Wapômbêŋ ma nônêm athêŋ lôkmanŋiŋ êndêŋ yani ek malê nena waklavôŋ nindum abô lêk hayô. Nônêm yeŋ êndêŋ yani atu ba hapesaŋ pik lo leŋ ma ŋgwêk lo ŋaŋ sapêŋ.”

8 *Yôv ma aŋela te ju hayô ma hananŋ, “Hêv yak, hêv yak. Malak lôk athêŋ bêŋ Babilon hêv yak. Yani bôk hadum ba avômalô pik lôkthô inum anêŋ waiŋ lôklokwanŋ ba elo molo ba idum sek lomaloma.”

9 *Ma aŋela te lô havenŋ thai yam hayô ma halam lôklala aêntêk, “Anyô late hêv yeŋ hathak alim bomaŋ atu lôk anêŋ dahô atu ba epesaŋ ma hawa anêŋ lêlêyaŋ hêk uvôv mena baŋ,

10 *êŋ ma tem yani inum Wapômbêŋ anêŋ lamanŋiŋ êtôm waiŋ. Waiŋ êŋ ma daluk ba maniŋ bomaŋ. Ôpatu ba hanum ma tem enja vovaŋ bêŋ ênjêk aŋela lôk Boksipsip Nakaduŋ malenŋiŋ ba atum valu solpa tem esaŋ yani.

11 *Ma atum atu ba hêv vovaŋ hadêŋ thêlô anêŋ yova tem esak ba ni wak nômbêŋ intu sapêŋ. Thêlô takatu ba êv yeŋ hadêŋ alim bomaŋ lôk anêŋ dahô atu ba epesaŋ ba ewa anêŋ athêŋ anêŋ lêlêyaŋ tem miŋ neja lovak dokte ami.”

12 *Aêŋ ba avômalô mathenŋ takatu ba esopa

* 14:8: Ais 21:9; Jer 51:7-8; ALK 17:2; 18:2,3 * 14:9: ALK 13:12-17

* 14:10: Stt 19:24; Sng 75:8; Ais 51:17,22; Jer 25:15-16; Ese 38:22;

ALK 16:19; 20:10 * 14:11: Ais 34:10 * 14:12: ALK 13:10

Wapômbên anêñ abô balabuñ lôk êvhaviñ Yisu ma nebalon inin êvhaviñ loj ba niniñ lôklokwan.

¹³ Ma yahalanô abô te anêñ leñ hanañ, “Oto aêntêk, ‘Lêk ba hi ma nê takatu ba esopa Yisu ba ema tem nêmo mavi.’ ” Ma Lovak Mathen hik abô êñ loj haviñ nena, “Avanôn, thêlônin kobom mavi tem ni imbin thêlô ba intu tem neja lovak esak inin ku malain.”

Ewa pik anêñ nôm anôn

¹⁴ *Yahamô ma yahayê anyô te hayô hamô buliv thapuk. Yani hatôm anyô te nakaduñ. Yani hakôk kulun gol ma havalon bin kamuñ te ba ma kambom.

¹⁵ Ma anela yan hale yain anêñ unyak mathen atu ma halam kaêk hadên ôpatu ba hamô buliv ba hanañ, “Onja anêm bin kamuñ ba onde nôm esak ek malê nena waktavôn neja nôm anêñ anôn lêk hayô.”

¹⁶ Êñ ma ôpatu ba hamô buliv havalin anêñ bin halôk pik ba hadabên pik anêñ nôm anôn lôkthô ba hasup hathak donjom ba hawa.

¹⁷ Ma anela yan hale unyak mathen atu ba hamô malak leñ ba hawa bin kamuñ ba ma kambom hatôm anyô hamôn hawa.

¹⁸ *Ma anela yan atu ba hayabin atum êbôk da hale yain ba halam kaêk bên hadên anela havalon bin lôk ma atu nena, “Onja anêm bin ba odabên yak wain anêñ mangayak takatu ba hamô pik ek malê nena anêñ anôn bôk hayôk yôv ba usup esak donjom.”

* **14:14:** Dan 7:13 * **14:18:** Jol 3:13

19 Êñ ma yani havalî anêñ biñ hayô pik ma hasup yak wain anôñ hathak doñtom ba hatak halôk loj evak wain anôñ pesa ek neja anêñ thôk. Loj êñ ma Wapômbêñ anêñ loj lamanîñ.

20 *Hamô malak bêñ viyaiñ ma evak yak wain anôñ pesa hamô loj evak pesa ba halom ba hale abyan. Ma avômalô iniñ thalalen hangasô halôk pik ba hasuñ aleba hayô bokhos abôlêk ma anêñ bêñ ma hatôm 300 kilomita.

15

Malaiñ anêñ dañ

1 Ma yahayê nômbithi bêñ yañ hêk leñ ba yahason kambom. Nôm êñ ma aêntêk: anela bahenvi ba lahavuju evalon nôm malaiñ anêñ dañ bahenvi ba lahavuju ek malê nena Wapômbêñ anêñ lamanîñ lêk anêñ dañ.

2 Ma yahayê nômlate hatôm ñgwêk ba thêthê mavi hatôm liyali ba eyelan haviñ atum. Ma ñê takatu ba leññvidon ba miñ etak iniñ êvhaviñ ami ba intu êmô alim bomañ lôk anêñ dahô atu ba epesañ lôk anêñ athêñ anêñ lêlêyan lu, thêlô imiñ ñgwêk dañ ba ewa yeñ gita atu ba Wapômbêñ hêv hadêñ thêlô.

3 *Ma êv Wapômbêñ anêñ anyô ku Mose lôk Boksipsip Nakadun iniñ yeñ ba êv nena,
“Anyô Bêñ Wapômbêñ Lôklokwan Lôkthô anêñ

Ôdôñ,

hudum ku bêñ ba intu yêlô ason kambom.
Anêm kobom ma thêthôn ma avanôn.

* 14:20: Ais 63:3; ALK 19:15

* 15:3: Kis 15:1; Sng 111:2; 139:14;

O ma kiŋ atu ba hoyabiŋ nômka ma sapêŋ hadêŋ môn anôn ba hi hayô wak nômbêŋ intu sapêŋ.

4 *O iyom ma mathen, aên ba avômalô lôkthô nêmbô anêm athên ba nêkô ek o.

Avômalô sapêŋ êyê anêm ku ma thêthôn ba intu thêlô tem nêlêm ek nênenem yeŋ êndêŋ o.”

5 *Vêm ma yahayê hathak loŋbô ma malak yeŋ anên loŋ mathen anôn anên leŋ hakyav. Wapômbên anên abô balabuŋ atu ba hêv hadêŋ Mose hêk loŋ êŋ.

6 Ma aŋela bahenvi ba lahavuju takatu ba ewa malaiŋ bahenvi ba lahavuju takatu êlêm anên unyak mathen kapô ba ele yaŋ. Thêlô iniŋ sôp ma thapuk ba mabuŋ mavi ba habi kêdêkêdê ma evaŋgiŋ bokŋgôp gol hawê lawê iniŋ bôm kabum.

7 Ma nôm lôkmala ayova takatu te hêv kabum gol bahenvi ba lahavuju hadêŋ aŋela bahenvi ba lahavuju takatu. Kabum takên ma Wapômbên atu ba hamô lôkmala hatôm wak nômbên intu sapêŋ anên lamaniŋ halôk ba hayô abôlêk siŋ.

8 *Ma Wapômbên anên lôkmaŋgiŋ lôk anên lôklokwaŋ anên yova hava unyak mathen kapô siŋ ba anyô late miŋ hatôm imbitak êyô unyak mathen êŋ kapô ami endeba aŋela bahenvi ba lahavuju takatu iniŋ malaiŋ bahenvi ba lahavuju takatu ende êndôk am.

16

Aŋela engasô malaiŋ hatôm bahenvi ba lahavuju

* 15:4: Sng 86:9; Jer 10:6-7
8:10-11; 2Sto 5:13-14; Ais 6:4

* 15:5: Kis 38:21

* 15:8: 1Kiŋ

halôk pik

¹ Ma yahalaŋô kaêk halêm anêŋ unyak mathen ba hanaŋ hadêŋ aŋela bahenŋvi ba lahavuju takatu aêntêk, “Unu nonŋasô Wapômbêŋ anêŋ lamaninŋ atu ba hamô kabum bahenŋvi ba lahavuju êndôk pik.”

² *Aŋela môŋ hi ma haŋgasô anêŋ kabum halôk pik ba habitak palê bêŋ ba vovaŋ kambom ba hatêtô avômalô takatu ba ewa alim bomaŋ anêŋ lêlêyaŋ lôk êv yeŋ hadêŋ anêŋ dahô atu ba epesaŋ.

³ *Ma aŋela te ju hi haŋgasô anêŋ kabum halôk ŋgwêk ba habitak hatôm anyô ŋama ininŋ thôk mandalinŋ. Ma nômkama takatu ba êmô ŋgwêk lôkthô ema.

⁴ Ma aŋela te lô haŋgasô anêŋ kabum halôk ŋaŋ bêŋbêŋ lôk ŋaŋ yaônena sapêŋ ba lôkthô ibitak thalalenŋ.

⁵ Ma yahalaŋô aŋela atu ba hayabinŋ ŋaŋ sapêŋ hanaŋ,

“O Anyô Mathenŋ, lêk hômô ba bôk hômô. O ma anyô thêthônŋ ba intu anêm hudum abô ma thêthônŋ.

⁶ Thêlô bôk enŋgasô avômalô mathenŋ lôk plopet ininŋ thalalenŋ,
ba intu hôêv thalalenŋ ek thêlô ninum êtôm ininŋ kambom anêŋ viyaŋ.”

⁷ *Ma yahalaŋô abô te halêm anêŋ loŋ êbôk da ba hanaŋ nena,

“Intu êŋ, O Anyô Bêŋ Wapômbêŋ Lôklokwaŋ Lôkthô anêŋ Ôdônŋ,

* **16:2:** Kis 9:10; ALK 13:12-17 * **16:3:** Kis 7:17-21 * **16:7:** Sng 19:9; ALK 15:3

ba holaņô abô ba hôêv vovaņ viyaņ, êņ ma thêthôņ anôņ.”

8 Ma aņela te ayova haņasô anêņ kabum halôk wak ma Wapômbêņ hatak wak ek imbi lôklokwaņ ba êmbôk avômalô êtôm atum hathaņ i.

9 *Êņ ma wak hathaņ avômalô ba êyôk bubulik ba esokwaņ Wapômbêņ ek malê nena yani ma malaiņ nômbêņ êņ anêņ ôdôņ. Ma doņtom thêlô miņ ele kapôlôņiņ liliņ ba êv athêņ lôkmaņgiņ hadêņ yani ami.

10 *Ma aņela te bahenņvi haņasô anêņ kabum halôk alim bomaņ anêņ loņ hayabiņ avômalô ba momaņiniņ bêņ hayô anêņ loņ lôkliņyak. Êņ ma avômalô ethaņ dahalaņiņ ek malê nena vovaņ kambom.

11 Ma thêlô esokwaņ Wapômbêņ leņ hathak vovaņ lo palê, ma doņtom miņ ele kapôlôņiņ liliņ ba esopa Wapômbêņ ami.

12 *Ma aņela te bahenņvi ba lahavute haņasô anêņ kabum halôk ņaņ bêņ Yupletis ba ņaņ êņ hamoma ek epesaņ loņôndê ek kiņ takatu ba tem nêlêm anêņ loņ wak hathak.

13 Êņ ma yahayê ņgôk lelaik lokwaņlô hatôm kôkwêk êlêm ele Wa bomaņ bêņ atu abôlêk lôk alim bomaņ atu abôlêk ma plopet abôyaņ atu abôlêk.

14 *Thêlô ma ņgôk ba idum lavôņiņ lomaloma. Thêlô i ek nisup kiņ sapêņ esak doņtom ek nijik vovak. Vovak êņ tem imbitak êndêņ Wapômbêņ Lôklokwaņ Anôņ anêņ waklavôņ bêņ.

* 16:9: ALK 9:20-21 * 16:10: Kis 10:22; Ais 8:21-22 * 16:12: Ais 11:15 * 16:14: ALK 19:19

15 *“Odanô! Tem yasôk kethenj êtôm anyô vani. Ôpatu ba hêv lêlê ba anênj sôp hamô havinj yani ma tem êmô mavi ek malê nena tem yani minj embenj kôlôlônj ba mama ami.”

16 *Ênj ma ngôk lô atu isup kinj sapênj ethak donjom halôk loj te atu ba elam hathak abô Hiblu nena Amagedonj.

17 Ma anjela te bahenji ba lahavuju hangasô anênj kabum halôk lenjêvônj ba kaêk bênj te halêm hale unyak mathenj anênj loj hayabinj avômalô nena, “Lêk yôv!”

18 *Ênj ma damak hêv ma kakalu hik ba pôk lôklala hayô hamô ba hayô hamô. Ma duviaj bênj te hayô ba minj bôk aênj habitak pik ami ek malê nena duviaj ênj ma hayôkwinj lôklokwanj kambom anônj.

19 *Ma malak bênj Babilon hapup hi ôdônj lô ma avômalô lodônjlodônj iniñ malak bênbênj êv yak. Wapômbênj lahabi malak bênj Babilon anênj sek ba intu hêv wainj lanjaña kambom hadênj yani.

20 *Ma ngavithôm lôk dumlolê sapênj i ba mi.

21 *Ma ôthôm valokwanj hatôm ais halôk anênj lenj ba hik avômalô. Ôthôm ais ênj anênj malainj ma hatôm 50 kilo. Ba intu avômalô esokwanj Wapômbênj hathak nôm malainj ênj ek malê nena nôm ênj ma malainj bomanj.

17

* **16:15:** Mat 24:43-44; ALK 3:3

* **16:16:** Sek 12:11

* **16:18:**

ALK 4:5; 8:5 * **16:19:** ALK 14:10

* **16:20:** ALK 6:14

* **16:21:**

Kis 9:23-24; ALK 11:19

*Avi lôk athêñ hathak sek waliliñ hawa vuli kam-
bom*

¹ *Ma anjela bahenvi ba lahavuju takatu ba ewa kabum malaiñ bahenvi ba lahavuju te halêm hadêñ ya ma hanañ, “Ôlêm, tem yangik avi lôk athêñ hathak sek waliliñ anêñ vovañ atu ba tem enja anêñ vuli thô êndêñ o. Yani hayô hamô ñañ bêñ anôñ vôv.

² *Kinj pik ethak idum sek haviñ yani ma avômalô pik inum anêñ yak waiñ sek haviñ ba ibitak molo.”

³ *Vêm ma Lovak Mathen hakôk ya liñ ba anjela êñ hawa ya ba hi loj thiliv. Ma yahayê avi te hayô hamô alim bomañ thalalen te. Abôma lomaloma hathak Wapômbêñ hatêtô alim êñ liñkupik sapêñ ma anêñ wakadôk ma bahenvi ba lahavuju ma yakik laumiñ.

⁴ *Ma avi êñ hapuk sôp bôsôk lôk thalalen hatôm ñê valu bêñ ma evaņiñ nôm kêdêkêdê epesañ hathak gol lôk valu kêkêlô lôk kômkom. Yani havalonj tase gol ma nôm ôvathek lomaloma lôk anêñ sek waliliñ anêñ lônğôlônğ halôk ba hayô siñ.

⁵ Athêñ loj kapô te ma eto hêk uvôv nena,
“Malak lôk athêñ bêñ Babilon,
avi sek waliliñ iniñ talêbô,
ma kobom ôvathek pik sapêñ iniñ talêbô.”

⁶ *Ma yahayê avi êñ hanum ñê mathenj lôk ñê takatu ba enañ abô avanôñ hathak Yisu iniñ tha-

* **17:1:** Jer 51:12-13 * **17:2:** Ais 23:17; Jer 51:7; ALK 14:8

* **17:3:** ALK 13:1 * **17:4:** Jer 51:7; ALK 18:16 * **17:6:** ALK 18:24; 19:2

lalenj ba intu halo molo hatôm hanum wainj bênj anônj.

Yahayê yani ba yahasonj kambom.

⁷ *Ênj ma anjela hananj hadênj ya aêntêk, “Aisê ka hosonj kambom? Tem yananj avi ênj lôk alim bomanj lôk wakadôk bahenji ba lahavuju lôk yakik lauminj takatu ba hawa yani anênj ôdônj bênj êndênj o.

⁸ *Alim bomanj atu ba hôyê ma bôk hamô ma lêk miñ hamô ami ma tem etak Viv atu ba ni ek nimbuliñ yani. Avômalô pik takatu ba iniñ athênj miñ hamô kapyã lôkmala hadênj sêbôk atu ba Wapômbênj miñ hapesanj pik ami denanj, thêlô tem nêgê alim bomanj ênj ba nesonj kambom ek malê nena yani bôk hama yôv.

⁹ “Nê lôkauk ma tem neyala nôm ênj anênj ôdônj ma aêntêk: Wakadôk bahenji ba lahavuju ênj ma hatôm dum bahenji ba lahavuju atu ba avi ênj hayô hamô loj.

¹⁰ Ma anênj ôdônj yanj nena kiñ bahenji ba lahavuju, ba bahenji bôk êv yak yôv, ma te êntêk hamô, ma te ma miñ habitak ami denanj. Yani habitak ma tem êmô bidonja iyom.

¹¹ Ma alim bomanj atu ba bôk hamô ma lêk mi, yanida hatôm kiñ te bahenji ba lahavulô. Yani habitak anênj kiñ bahenji ba lahavuju takatu iniñ. Ba tem ni ek nimbuliñ yani.

¹² * “Yakik lauminj takatu ba hôyê ma kiñ lauminj. Thêlô miñ bôk ewa iniñ athênj ami denanj, ma donjom thêlô tem neja athênj êtôm kiñ imbiñ alim bomanj êtôm wak te iyom.

* **17:7:** ALK 13:1 * **17:8:** Dan 12:1; ALK 11:7; 13:7 * **17:12:**

Dan 7:7,24

13 Thêlô tem iniņ auk donjom ma nênem iniņ lôklokwanj lôk iniņ athêņ êndêņ alim bomaņ.

14 Thêlô tem nijik vovak êndêņ Boksipsip Nakaduņ, ma Boksipsip Nakaduņ tem êmô thêlô lu ek malê nena yani ma nê bêņbêņ iniņ Anyô Bêņ ma kiņ iniņ Kiņ. Ma nê takatu ba bôk halam lôk hatak i yôv ba êvhaviņ yani dedauņ tem nêmo imbiņ yani.”

15 Ma aņela atu hanaņ hadêņ ya aêntêk, “Naņ atu ba hâyê ma avi sek waliliņ hayô hamô ma hatôm avômalô lodôņlodôņ lôk avômalô lubuņlubuņ lôk pik sapêņ lôk abô sapêņ.

16 *Yakik laumiņ lôk alim bomaņ atu ba hâyê, thêlô tem leņiņņaņa esak avi sek atu ma tem nimbuliņ yani ba imiņ kôlôlôņ. Thêlô tem nejaņ anêņ vathiap ma nêmbôk yani esak atum.

17 Nôm êņ habitak ek malê nena Wapômbêņ da hatak anêņ auk êņ halôk thêlô kapôlôņiņ ek thêlô iniņ auk donjom ba nênem iniņ loj lôkliņyak êndêņ alim bomaņ ek nindum anêņ ku atu ba yani lahaviņ endeba Wapômbêņ anêņ abô sapêņ injik anôņ am.

18 Ma avi atu ba hâyê ma malak lôk athêņ bêņ atu ba hayabiņ kiņ pik lôkthô.”

18

Babilon hêv yak

1 Yôv ma yahayê aņela yaņ halôk ba halêm anêņ malak leņ ba anêņ lôklokwanj bêņ anôņ ma anêņ deda habi hayôhêk pik lôkthô.

* 17:16: ALK 18:8

2*Ma yani halam kaêk lôklala ba hanaŋ,
 “Hêv yak, hêv yak, malak lôk athêŋ bêŋ Babilon hêv yak.

Loŋ êŋ lêk ŋgathiniŋ ba avômalô lêk mi ba ŋgôk lelaik lôk menak kambom lomaloma iyom êmô loŋ êŋ.

3 Ek malê nena Babilon ma hatôm avi sek te ba avômalô pik lôkthô inum anêŋ waiŋ lôklokwaŋ ba elo molo ba idum sek lomaloma.

Ma kiŋ pik lôkthô ethak idum sek haviŋ yani.

Avi êŋ hathak hêv iniŋ nômkama mavi bêŋ anôŋ vuli wak nômbêŋ intu sapêŋ ba intu pik iniŋ ŋê eyabiŋ nômkama ibitak ŋê lôk athêŋ bêŋ hathak valuselen.”

4*Ma yahalaŋô kaêk yaŋ halêm anêŋ leŋ ba hanaŋ,

“Yenaŋ avômalô, notak loŋ intu ma nôlêm yaiŋ ek miŋ nosopa anêŋ kobom kambom lôk noja anêŋ malaiŋ ami.

5*Ek malê nena anêŋ sek lêk hatôm dumlolê daim te ba hi leŋ ba Wapômbêŋ miŋ lapaliŋ anêŋ kambom êŋ ami.

6*Nônêm malaiŋ êndêŋ yani êtôm atu ba bôk hêv hadêŋ avômalô vi,

lôk nokapo vi êyômô loŋ imbiŋ.

Ma waiŋ lôklokwaŋ atu ba bôk hangasô ek avômalô inum,

ma nokapo vi êyômô loŋ imbiŋ ek inum.

* **18:2:** Ais 13:21; 34:11-14; Jer 50:39; ALK 14:8 * **18:4:** Ais 48:20; Jer 50:8; 51:6,45; 2Ko 6:17 * **18:5:** Stt 18:20-21; Jer 51:9 * **18:6:** Sng 137:8; Jer 50:15,29; 2Te 1:6

7 *Yani bôk habam i ba hamô lôk lamavi hathak
 anêṅ nômkama bêṅ anôṅ,
 êṅ ma nônêm vovaṅ lôk malaiṅ êtôm sêbôk atu
 ba yani habam i.

Hatôm intu hanaṅ halôk yanida kapô nena,
 ‘Ya kwin ba yahamô loṅ neyabiṅ avômalô. Ya
 miṅ avi tốp ami ma miṅ hatôm yandaṅ asêṅ
 malêṅ êtôm avi tốp ami ma mi.’

8 *Aêṅ ba malaiṅ bêṅ lomaloma tem êpôm yani
 kethêṅ oyaṅ.

Anyô Bêṅ Wapômbêṅ atu ba hadum abô ek
 yani ma lôklokwaṅ. Ba intu ṅama lôk asêṅ ma
 bôm bêṅ tem êpôm yani ma atum tem esaṅ
 yani ba kabukla.”

9 * “Ma kiṅ pik takatu ba bôk idum sek havinṅ
 yani lôk êyô êmô anêṅ nômkama bêṅ anôṅ loṅ tem
 nêgê anêṅ atum yova ba nedaṅ asêṅ malêṅ esak
 yani.

10 Thêlô êkô hathak yani anêṅ vovaṅ ba iminṅ
 daim ba elañ,

“ ‘Ai, ai, malak lôk athêṅ bêṅ Babilon, o ma malak
 lôklokwaṅ.

Ma kethêṅ oyaṅ ma anêm sek anêṅ vovaṅ lêk
 hapôm o.’

11 * “Ma pik anêṅ ṅê eyabiṅ nômkama nênem vuli
 elañ asêṅ malêṅ bêṅ hathak yani ek malê nena
 anyô late miṅ hêv vuli thêlôninṅ nômkama hathak
 loṅbô ami.

12 *Thêlôninṅ nômkama ma gol lo seleva ma valu
 vuli bêṅ lôk gwasuṅ ṅgwêk ma sôp kékêlô lôk sôp

* 18:7: Ais 47:7-9 * 18:8: ALK 17:16 * 18:9: Ese 26:17;

27:30-35 * 18:11: Ese 27:36 * 18:12: Ese 27:12-13,22

bôsôk ma sôp thalalenj lôk sôp mavi anôŋ havin
lôk alokwanj ôv mavi lomaloma lôk nômkama loma-
loma epesanj hathak bok elepanj yakik lo alokwanj
valuselenj bêŋ lôk aenj ma aenj mayav lôk valu
kêdêkêdê bêŋbêŋ atu ba ethak elav unyak mavi
hathak

¹³ lôk kamunj vasiŋ mavi ma nôm ôv mavi ma
nôm êbôk ba ôv mavi lôk nôm ôv mavi epesanj
hathak alokwanj thôk lôk yak waiŋ lôk nôm lêŋlêŋ
lo plawa êbôk polom lôk wit eyan ma bokmanj kao
ma boksipsip ma bokhos lôk iniŋ yeŋ pik takatu
ba êvôv lôk nê takatu ba êdô hamô ek nênem i vuli,
thêlô ma nê lôk dahôlôŋiŋ.

¹⁴ “Ma nê eyabiŋ nômkama nênem vuli takêŋ tem
nenaŋ nena, ‘Babilon, nôm takatu ba lemhavin
lêk êv i vê hêk o. Anêm nômkama mavi mavi lôk
nômkama kêkêlô lôkthô lêk mi ba miŋ hatôm ôpôm
i esak loŋbô ami.’

¹⁵ * “Ma nê takatu ba ewa valu bêŋ hathak
nômkama takatu ba Babilon êv vuli ma tem nêkô
ek anêŋ vovanj ba nimiŋ daim

¹⁶ * ma nedan asêŋ malêŋ nena,
“ ‘Ai, ai, malak lôk athêŋ bêŋ,
bôk ik kwêv kêkêlô mavi, bôsôk lo thalalenj,
ma ik lêlêyanj gol lôk valu mavi ma kôm kôm
hathak o,

¹⁷ * ma donjom nômkama kêkêlô bêŋ êŋ lêk mi
ketheŋ oyanj!’

“Ma nê bêŋ yeŋ ngwêk sapêŋ lôk nê ethak yeŋ lôk
nê idum ku hamô yeŋ lôk nê sapêŋ atu ba idum ku
valuselenj hamô ngwêk tem nimiŋ daim.

* **18:15:** Ese 27:31,36 * **18:16:** ALK 17:4 * **18:17:** Ais 23:14;
Ese 27:27-29

18 *Ma nêgê anêŋ atum yova ba nedaŋ nena,
‘Malak alê yaŋ hatôm Babilon? Ma mi.’

19 Thêlô ibi pik anêŋ vonŋovaŋ hayô hamô
leŋiŋkadôk ba elan asêŋ malêŋ nena,
“ ‘Ai, ai malak lôk athêŋ bêŋ. Yêlô atu ba awa yeŋ
ŋgwêk bôk avôv valu bêŋ hêk yani hathak
anêŋ nômkama.

Ai, kethêŋ oyaŋ ma lêk ŋgathiniŋ.’

20 *Nê leŋ, lemimmavi esak malaiŋ atu ba hapôm
yani!

Avômalô mathêŋ lôk aposel ma plopet, lemimmavi
anôŋ.

Yani bôk habuliŋ môlô ba intu

Wapômbêŋ hêv vovaŋ êŋ viyaŋ hadêŋ yani.”

21 *Ma aŋela lôklokwaŋ te hêv valu lôŋgôlôŋ bo-
maŋ te liŋ ba habi halôk ŋgwêk ba hanaŋ,
“Malak lôk athêŋ bêŋ Babilon,
tem nimbi o lôk leŋiŋmaniŋ aêŋ iyom ba miŋ
hatôm nêpôm o esak loŋbô ami.

22 *Yeŋ beleŋ lôk yeŋ gita lo abiŋ ma lavuak tem
miŋ hatôm nedaŋ esak loŋbô êmô o ami.

Lôk ŋê takatu ba epesaŋ nômkama hatôm nê-
mô esak loŋbô ami.

Ma valu êpôpêk nôm ma tem miŋ pôk esak loŋbô
ami.

23 *Atum lam te tem miŋ esaŋ deda esak loŋbô ami.
Anyô lo avi tem miŋ neja i esak loŋbô ami.

Anêm ŋê ewa nômkama ek êv vuli bôk ewa athêŋ
bêŋ hêk avômalô pik maleŋiŋ.

* **18:18:** Ese 27:32 * **18:20:** Lo 32:43; Ais 44:23; Jer 51:48

* **18:21:** Jer 51:63-64; Ese 26:21 * **18:22:** Ais 24:8; Ese 26:13

* **18:23:** Jer 7:34; 16:9; 25:10

Oda hosau avômalô pik sapêj hathak anêm aloyak.

24 *Plopet lôk avômalô mathen ma avômalô pik nômbênj atu ba bôk ik vônô, êj ma oda hongasô iniñ thalalen. Ba intu malainj êj hapôm o.”

19

Avômalô lej êbô Wapômbênj anêj athêj

¹ Yôv ma yahalanjô kaêk te hatôm avômalô bênj anônj vonvonj anêj lej ba enañ,
“Aleluya!

Alalôaniñ Wapômbênj iyom hatôm nêm avômalô bulubiñ,
ma yani ma lôklokwanj lôk athêj lôkmanjinj anêj alañ.

² *Ek malê nena yani halanjô abô ba anêj abô ma avanônj ma thêthônj.

Yani hêv vovanj hadênj avi sek walilinj atu ba hasau avômalô pik ek nindum kambom lomaloma,
ma hik anêj nê ku leñkadôk lij.”

³ Hathak loj bô ma thêlô enañ,
“Aleluya!

Anêj atum yova hathak ba hi wak nômbênj intu sapêj.”

⁴ Ma avaka 24 takatu lôk nôm lôkmala ayova atu êv yak halôk binj ma êv yeñ hadênj Wapômbênj atu ba hamô anêj loj hayabinj avômalô. Ba enañ,
“Avanônj. Aleluya!”

* **18:24:** Jer 51:49; ALK 17:6 * **19:2:** Lo 32:43; ALK 6:10

5 Ma abô halêm anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô ba hanan,

“Môlô atu ba Wapômbêŋ anêŋ nê ku
lôk nê takatu ba ôkô ek yani,
ma nê athêŋ yaô lôk athêŋ bêŋ,
môlô lôkthô nômbô alalôaniŋ Wapômbêŋ.”

6 *Ma yahalaŋô voŋvoŋ bêŋ hatôm avômalô
lubunlubun hatôm nan bêŋ halaŋ ba pôk ma hatôm
kakalu lôklokwan hik hamiŋ ba halam,

“Aleluya,
lêk alalôaniŋ Anyô Bêŋ Wapômbêŋ Lôklokwan
hayabiŋ nômkama lôkthô!

7 *Boksipsip Nakaduŋ anêŋ waklavôŋ enja avi lêk
halêm
ba yanavi lêk hapôpêk i yôv.
Ba intu alalô nambô i ba leŋiŋmavi ma nanêm
athêŋ lôkmaŋgiŋ êndêŋ yani.

8 Sôp kêkêlô thapuk mabuŋ mavi bôk êv yôv hadêŋ
avi êŋ ek ipuk.”

Sôp kêkêlô thapuk anêŋ ôdôŋ nena avômalô
mathen iniŋ ku mavi.

9 *Ma aŋela hanan hadêŋ ya nena, “Oto aêntêk:
Nê takatu ba bôk elam i yôv ek nêyô nejan Bok-
sipsip Nakaduŋ anêŋ waklavôŋ enja avi anêŋ nô
nêmô lôk leŋiŋmavi.” Vêm ma hanan hadêŋ ya
nena, “Êntêk ma Wapômbêŋ anêŋ abô avanôŋ.”

10 *Ma yahêv yak hêk yani valuvi ek yanêm yeŋ
êndêŋ yani. Ma doŋtom yani hanan hadêŋ ya, “Dô!
Ya anyô ku hatôm o lôk môlôviyan takatu ba ovaloŋ
abô atu ba Yisu hanan bêŋ. Wapômbêŋ hathak hêv

* 19:6: ALK 14:2 * 19:7: Ais 61:10; ALK 21:2 * 19:9: Mat 22:2

* 19:10: Ap 10:25-26; ALK 22:8-9

abô hadêṅ plopet ek nenan abô avanôṅ esak Yisu. Ba intu nêṃ yeṅ êndêṅ Wapômbêṅ iyom.”

Anyô hayô hamô bokhos thapuk

11 *Ma yahayê leṅ hakyav ba bokhos thapuk te hamiṅ. Ma ôpatu ba hayô hamô ba elam nena “Anyô Hasopa Anêṅ Abô” ma “Anyô Abô Avanôṅ”. Yani hathak hadum abô ba hik vovak thêthôn iyom.

12 *Yani madaluk hatôm atum dahalan, ma anêṅ wakadôk ma kiṅ iniṅ kulun bêṅ anôṅ hamô. Athêṅ te eto hêk yani ba anyô te miṅ hayala ami, ma yanida iyom hayala.

13 *Yani hik kwêv daim te atu ba eson halôk thalalenj. Yani anêṅ athêṅ nena, “Wapômbêṅ Anêṅ Abô”.

14 *Ma ṅê vovak anêṅ leṅ ipuk sôp thapuk mabun mavi kêkêlô ba ethak bokhos thapuk ba esopa yani evenj yam.

15 *Ma biṅ vovak ma te hale yani abôlêk ek injik vovak êndêṅ avômalô pik. Yani tem eyabiṅ thêlô esak anêṅ lôklokwanj lôk anêṅ kôm aenj. Yani tem embak avômalô êtôm evak waiṅ anôṅ pesa ek malê nena Wapômbêṅ Lôklokwanj lanjaṅ kambom.

16 *Ma anêṅ kwêv daim anêṅ vavun ma eto athêṅ hayôhêk aêntêk, “Kiṅ iniṅ Kiṅ ma ṅê bêṅbêṅ iniṅ Anyô Bêṅ.”

17 *Ma yahayê aṅela te hamiṅ wak ba halam kaêk lôklala ba hanan hadêṅ menak nômbêṅ atu ba

* **19:11:** Sng 96:13; Ais 11:4; ALK 1:5; 6:2 * **19:12:** Dan 10:6; ALK 1:14; 2:17 * **19:13:** Ais 63:1-3; Jon 1:1,14 * **19:15:** Sng 2:9; ALK 1:16; 14:20 * **19:16:** ALK 17:14 * **19:17:** Ese 39:17-20

eyovak even leŋlêvôn nena, “Wapômbêŋ hapôpêk nômbêŋ ba nôlêm nosak doŋtom

18 ek oŋgwaŋ kiŋ lôk nê vovak laik ma nê lôklokwaŋ lo bokhos lôk nê takatu ba êyômô lôk avômalô lôkthô iniŋ vathiap. Ma oŋgwaŋ nê takatu ba êmô alaŋsi vibiŋ lôk nê takatu ba alaŋsi mi ma nê bêŋbêŋ lôk nê yaônena iniŋ vathiap.”

19 Ma yahayê alim bomaŋ atu lôk pik iniŋ kiŋ lôk iniŋ nê vovak ethak doŋtom ek nijik vovak êndêŋ bokhos anêŋ alaŋ lôk anêŋ nê vovak.

20 *Ma evaloŋ alim bomaŋ lôk plopet abôyaŋ. Plopet abôyaŋ bôk hadum lavôŋiŋ hathak alim bomaŋ anêŋ lahaviŋ ba hasau avômalô takatu ba ewa alim bomaŋ anêŋ lêlêyaŋ ba êv yeŋ hathak anêŋ dahô atu ba epeŋ. Êŋ ma ibi plopet abôyaŋ lôk alim bomaŋ halôk atum kasukthôm atu ba hathaŋ hathak atum valu solpa.

21 Ma ik nê vovak vi atu ba êmô denaŋ vônô hathak biŋ vovak atu ba hale ôpatu ba hayô hamô bokhos abôlêk. Ma menak sapêŋ eyaŋ iniŋ vathiap ba leŋiŋviyak.

20

Sadaŋ hamô koladôŋ hatôm sondabêŋ 1,000

1 *Ma yahayê aŋela te halôk anêŋ malak leŋ ba halêm. Yani hawa Viv abôlêk atu anêŋ vovaleŋ lôk havalonŋ yak seŋ bêŋ te hêk yani baŋ.

2-3 *Ma havalonŋ Wa bomaŋ bêŋ atu loŋ. Wa êŋ ma umya bôsêbôk atu ba anêŋ athêŋ nena Sadaŋ, yani ma ŋgôk iniŋ anyô bêŋ. Ba hakak va lo

* 19:20: ALK 13:12-17; 20:10 * 20:1: ALK 9:1 * 20:2-3: Stt 3:1; ALK 12:9

baŋ loŋ ba habi halôk Viv atu ma hik abôlêk siŋ ma hakak loŋ ba hamô hatôm sondabêŋ 1,000 ek miŋ yani esau avômalô pik esak loŋbô ami ende ba êtôm sondabêŋ 1,000 atu anêŋ daŋ am. Vêm ma Wapômbêŋ tem nêm yani ende yaiŋ ba êmô bidonŋa iyom.

⁴*Ma yahayê nê bêŋbêŋ iniŋ loŋ eyabiŋ avômalô lôk nê takatu ba êmô loŋ êŋ ba Wapômbêŋ hêv lôklokwaŋ hadêŋ thêlô ek nedaŋô abô. Ma yahayê avômalô dahôlôŋiŋ takatu bôk enaŋ abô hathak Yisu lôk evaloŋ Wapômbêŋ anêŋ abô loŋ ba intu edabêŋ leŋselo kisi. Thêlô miŋ êv yeŋ hathak alim bomaŋ lôk anêŋ dahô atu ba epesaŋ lôk miŋ ewa anêŋ lêlêyaŋ hêk luvôŋiŋ lôk baheniŋ ami. Ma thêlô iviyô ba ewa lôkmala hathak loŋbô ba eyabiŋ pik haviŋ Kilisi hatôm sondabêŋ 1,000.

⁵Waklavôŋ êŋ ma avômalô iviyô ba ewa lôkmala anêŋ môŋ. Ma nê ŋama vi ma tem miŋ nimbiyô ami denaŋ ende ba sondabêŋ 1,000 atu anêŋ daŋ am.

⁶*Nê takatu ba iviyô ba ewa lôkmala hamôŋ tem nê mavi lôk nê mavi mathêŋ. Ŋama haveŋ yam miŋ hatôm imbuliŋ thêlô dokte ami, milôk. Ma tem nimbitak Wapômbêŋ lo Kilisi iniŋ nê êbôk da ba neyabiŋ pik imbiŋ Kilisi êtôm sondabêŋ 1,000.

Sadaŋ hêv yak

⁷Sondabêŋ 1,000 anêŋ daŋ, ma tem nedate kodôŋ abôlêk vê ek Sadaŋ ende yaiŋ.

⁸*Ma yani tem ni pik sapêŋ ek esau avômalô lodôŋlodôŋ ek isup i esak doŋtom ek nijik vovak.

* **20:4:** Dan 7:9,22,27; 1Ko 6:2; ALK 13:17

* **20:6:** ALK 1:6

* **20:8:** Ese 38:2,9,15-16

Thêlô hatôm thathe ŋgwêk ba thêlôninŋ athêŋ nena Gok lo Magok.

9 *Ma Sadaŋ lôk anêŋ nê vovak i pik sapêŋ ba ekalabu avômalô mathenŋ hêk malak atu ba Wapômbêŋ lahavinŋ sinŋ. Ma donjom atum halôk anêŋ leŋ ba hathaŋ i thô.

10 *Êŋ ma ibi Sadaŋ atu ba bôk hasau avômalô halôk kasukthôm atu ba hathaŋ hathak atum valu solpa. Loŋ êŋ bôk ibi alim bomaŋ lôk plopet abôyaŋ halôk yôv. Thêlô tem neja vovaŋ êtôm wak lo bôlôvôŋ nômbêŋ intu sapêŋ.

Anyô Bêŋ hadum abô

11 Ma yahayê Anyô Bêŋ hayô hamô anêŋ balê kinŋ thapuk mavi atu ba hathak hamô ek hayabinŋ avômalô pik sapêŋ. Ma pik lo leŋ êsôv ek yani ba i. Ba ininŋ loŋ mi.

12 *Ma yahayê nê ŋama sapêŋ, nê lôk athêŋ bêŋ lôk nê athêŋ mi, iminŋ habobo Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabinŋ avômalô. Ma ekyav kapya doho vê. Ma ewa kapya yaŋda ba ekyav haviŋ ba kapya êŋ ma kapya lôkmala. Ma Anyô Bêŋ hadum abô hathak nê ŋama hathak ininŋ kobom takatu ba bôk eto hêk kapya doho atu lêk ekyav hamôŋ.

13 *Ma ŋgwêk hêv nê ŋama takatu ba êmô yani kapô ba i. Ma Ŋama lôk Ŋama ininŋ loŋ thai êv nê ŋama takatu ba êmô thai kapô ba i. Ma sapêŋ i ek Anyô Bêŋ indum abô esak thêlôninŋ kobom takatu ba bôk idum.

* 20:9: 2Kinŋ 1:10 * 20:10: Sng 11:6; ALK 19:20; 21:8

* 20:12:

Dan 7:9-10; Mat 25:31-46; Ap 17:31; 2Ko 5:10; ALK 13:8

* 20:13:

Lom 2:6; 1Pi 1:17; ALK 2:23; 22:12

14 Ma Wapômbêŋ habi kobom Ŋama lôk Ŋama iniŋ loŋ halôk atum atu ba hathaŋ hêk hatôm kasukthôm. Atum kasukthôm êŋ ma ŋama haveŋ yam.

15 Avômalô takatu ba miŋ êpôm iniŋ athêŋ hêk kapya lôkmala atu ami ma ibi thêlô halôk atum kasukthôm êŋ.

21

Jelusalem lukmuk

1*Ma yahayê pik lo leŋ bô ele i liliŋ ma pik lo leŋ lukmuk ibitak êk. Ma ŋgwêk mi haveŋ.

2*Ma yahayê unyak mathêŋ Jelusalem lukmuk halêm anêŋ Wapômbêŋ anêŋ leŋ ba epeŋaŋ yani hatôm avi hik nômkama mavi ek enja anyô.

3*Ma yahalaŋô abô bêŋ halêm anêŋ Anyô Bêŋ anêŋ loŋ hayabiŋ avômalô ba hanaŋ nena, “Lêk Wapômbêŋ hamô haveŋ avômalô ba tem yani êmô imbiŋ thêlô. Tem thêlô nimbitak yani anêŋ avômalô ma Wapômbêŋ da tem êmô imbiŋ thêlô ba imbitak thêlôniŋ Wapômbêŋ.

4*Yani tem esav thêlô maleŋiŋ thôk sapêŋ vê. Ba ŋama lo asêŋ malêŋ ma kapôlôŋiŋ malaiŋ lôk vovaŋ tem miŋ êmô ami ma mi ek malê nena kobom bô takêŋ lêk hi ba mi.”

5*Ma ôpatu ba hamô loŋ hayabiŋ avômalô hanaŋ nena, “Ondaŋô! Yahapesaŋ nômkama sapêŋ habitak lukmuk!” Êŋ ma yani hanaŋ nena, “Abô

* **21:1:** Ais 65:17; 2Pi 3:13 * **21:2:** Ais 52:1; 61:10; Hib 11:16; 12:22; ALK 3:12 * **21:3:** Wkp 26:11-12; Ese 37:27; Sek 2:10; 2Ko 6:16 * **21:4:** Ais 35:10; 65:19; ALK 7:17 * **21:5:** 2Ko 5:17

êntêk ma abô avanôŋ ek avômalô nênmimbiŋ ba intu oto êndôk kapya.”

6 *Ma yani hanaŋ hadêŋ ya, “Lêk yôv! Ya anyô môŋ lôk haveŋ yam haveŋ. Môŋ anôŋ ma yahamô ma nômkama sapêŋ anêŋ daŋ ma tem yamô aêŋ iyom. Avômalô lôkthô atu ba ethakmuninŋ ma tem yanêm ŋaŋ atu ba hêv lôkmala anêŋ onaŋ ek ninum ma anêŋ vuli mi.

7 *Ôpatu ba lavidonŋ ba miŋ hêv yak ami ma tem enja nômkama takêntêk. Lôk tem yambitak anêŋ Wapômbêŋ ma yani imbitak yenaŋ okna.

8 *Ma donŋtom ŋê êkô ba etak iniŋ êvhavinŋ lôk ŋê êvhavinŋ ami ma ŋê idum sek ôvathek anôŋ lôk ŋê ik anyô vônô lôk ŋê idum sek walilinŋ ma ŋê sininŋ ma ŋê êvhavinŋ ngôk lôk ŋê abôyaŋ, thêlô sapêŋ tem ini atum kasukthôm atu ba hathaŋ hathak valu vovaŋ solpa. Êŋ ma ŋama yaŋ haveŋ yam.”

9 Ma aŋela baheŋvi ba lahavuju takatu ba bôk ewa kabum malaiŋ bêŋ anêŋ daŋ baheŋvi ba lahavuju takatu te halêm hanaŋ hadêŋ ya nena, “Ôlêm ek yaŋgik avi lukmuk atu ba Boksipsip Nakaduŋ tem enja thô êndêŋ o.”

10 *Êŋ ma Lovak Matheŋ hakôk ya linŋ ba aŋela atu hawa ya ba hi dumlolê daim bêŋ te ma hik unyak matheŋ Jelusalem atu ba hamô haveŋ Wapômbêŋ halôk ba halêm thô hadêŋ ya.

11 *Malak êŋ habi Wapômbêŋ anêŋ deda lôkmaŋginŋ loŋ. Ma habi kêdêkêdê hatôm valu

* 21:6: Ais 55:1; Jer 2:13; Jon 7:37; ALK 1:8,17; 22:17 * 21:7: 2Sml

7:14; 1Sto 17:13; Sng 89:26-27 * 21:8: Mat 25:41; ALK 20:15; 22:15

* 21:10: Ese 40:2 * 21:11: Ais 60:1-2,19

mavi anôj te anêj athêj nena jaspera ba mabun anôj hatôm liyali.

12 *Ma anêj badêj ma lôklokwanj ba daim kambom lôk abôlêk laumij ba lahavuju. Ma anjela laumij ba lahavuju eyabij badêj abôlêk tomtom. Ma Israel inij ôdôj laumij ba lahavuju inij athêj eto hêk badêj abôlêk takêj tomtom.

13 Badêj abôlêk lokwanj lô hêk loj wak hathak, ma lô hêk loj wak halok ma lô hêk vi ba vi.

14 Ma badêj anêj landij ma valu laumij ba lahavuju haminj ba Boksipsip Nakadun anêj aposel laumij ba lahavuju inij athêj hayôhêk.

15 *Ma anjela atu ba hananj abô havij ya hawa kôm êv dôj epesanj hathak gol ek nêj dôj ek malak anêj daim lôk anêj badêj lôk anêj abôlêk.

16 Ma malak êj anêj daim lôk bidonj hatôm donjom iyom. Ma anjela hawa anêj kôm ba hêv dôj hathak malak anêj daim ba bidonj ba tibum sapêj ma lôkthô hatôm 12,000 stadia.*

17 Ma anjela hêv dôj hathak malak anêj badêj ba anêj valaluk ma hatôm 144 kubit. Dôj êj ma anjela anêj ma donjom anyô inij dôj ma aêj iyom.*

18 *Malak anêj badêj epesanj hathak valu anêj athêj jaspera, ma malak lôkthô epesanj hathak gol atu ba mabun anôj hatôm liyali.

19 Ma malak anêj badêj landij ma valu bêjbêj ba epesanj hathak valu lêlêyanj mavi mavi. Valu môj ma thalalenj mabômabô ba anêj athêj nena jaspera, ma valu havenj yam ma bôsok ba anêj athêj

* 21:12: Ese 48:30-35 * 21:15: Ese 40:3; ALK 11:1 * 21:16:

12,000 stadia ma hatôm 2,200 kilomita. * 21:17: 144 kubit ma

hatôm 65 mita. * 21:18: Ais 54:11-12

nena sapaia, ma valu te lô ma lêlêyanj thapuk ba anêj athêj nena aget, ma valu te ayova ma sanjek ba anêj athêj nena emelal,

20 ma valu te bahenji anêj lêlêyanj ma thalalenj ba anêj athêj nena sadonikis, ma valu bahenji ba lahavute ma thalalenj ba anêj athêj nena konilian, ma valu bahenji ba lahavuju ma mayav ba anêj athêj nena klisolait, ma valu bahenji ba lahavulô ma bôsôk ba anêj athêj nena belil, ma valu bahenji ba lahavuva ma thalalenj hayavônô ba anêj athêj nena topas, ma valu laumiŋ ma thapuk ba anêj athêj nena klisoples, ma valu laumiŋ ba lahavute ma bôsôk ba anêj athêj nena haiasin ma valu laumiŋ ba lahavuju ma bôsôk mabô ba anêj athêj nena ametis. Thêlô epesanj badêj anêj landiŋ hathak valu mavi takêj.

21 Ma badêj abôlêk laumiŋ ba lahavuju tomtom ma epesanj hathak gwasunj thapuk dôj dôj mavi te anêj ŋgwêk. Ma malak anêj loŋôndê ma epesanj hathak gol mabuŋ hatôm liyali thapuk anôj.

22 Ma Anyô Bêj Wapômbêj Lôklokwanj Lôkthô anêj Ôdôj lôk Boksipsip Nakaduŋ thaida intu loŋ êj anêj unyak mathen ba intu miŋ yahayê unyak mathen yan ami.

23 *Ma malak êj ma Wapômbêj anêj deda lôkmanjiŋ habi hayô hêk ma Boksipsip Nakaduŋ hatôm anêj atum lam. Aêj ba intu wak lo ayôj miŋ ibi ami.

24 *Avômalô pik sapêj tem nemberj malak êj anêj deda. Ma pik iniŋ kiŋ lôkthô tem neja iniŋ athêj lôkmanjiŋ ba ini loŋ êj.

* 21:23: Ais 60:19-20; ALK 22:5 * 21:24: Ais 60:3,5

25 *Bôlôvôn tem ênjêk loj êj ami ba intu badên abôlêk tem abyan iyom.

26 Ma avômalô sapên iniñ nômkama lôkmanjin lomaloma lôk athên bên tem neja ba ini loj êj.

27 *Ma donjom nôm lelaik lôk nê idum kobom ôvathek lôk nê enañ abôyan min hatôm nêyô malak êj kapô ami. Mi, nê takatu ba iniñ athên hêk Boksipsip Nakadun anên kapyà lôkmala iyom hatôm nêyô malak êj.

22

Nañ lôk alokwan atu êv lôkmala

1 *Êj ma anjela hik nan atu ba hêv lôkmala thô hadên ya. Nan êj ma mabun hatôm liyali ma anên onañ hêk Wapômbên lo Boksipsip Nakadun iniñ loj eyabin avômalô.

2 *Ma nan êj halan hasopa malak êj anên lojôndê bên malêvôn. Nan êj anên dan luvi ma alokwan atu ba hêv lôkmala hamin ba hik anên va hatôm ayôn lôkthô. Sondabên te ma hik anôn hatôm bôlôn laumin ba lahavuju. Ma anên nan hathak hadum avômalô lodôlodôn sapên iniñ lijn mavi.

3 Ma malain atu ba bôk hapôm pik sapên hadên bôsêbôk ba Adam lo Ewa idum kambom ba êv yak ma tem min imbitak esak lonbô ami.

Wapômbên lôk Boksipsip Nakadun iniñ loj eyabin avômalô hamô loj êj ba anên nê ku tem nênem yey êndên yani.

* 21:25: Ais 60:11 * 21:27: Ais 52:1; Ese 44:9; 1Ko 6:9-10

* 22:1: Ese 47:1 * 22:2: Stt 2:9; Ese 47:12; Jol 3:18; Sek 14:8

4 *Tem thêlô nêgê yani thohavloma lôk anêḡ athêḡ êḡjêk thêlô luvôḡḡḡ.

5 *Bôlvôḡḡ mi hêk loḡ êḡ ek malê nena Anyô Bêḡ Wapômbêḡ da hamô hatôm thêlvôḡḡḡ deda. Aêḡ ba atum lam lôk wak iniḡ ku mi. Ma wak nômbêḡ intu sapêḡ ma avômalô loḡ êḡ tem nêḡmô êtôm kiḡ ba neyabiḡ loḡ êḡ.

Yisu tem êlêm kethêḡ

6 *Ma aḡela hanaḡ hadêḡ ya, “Abô takêntêk ma abô avanôḡ ek nêḡnêḡmimbiḡ. Ma Anyô Bêḡ Wapômbêḡ atu ba hêv anêḡ Lovak Matheḡ hadêḡ anêḡ plopet, yani hêv anêḡ aḡela ek injik nôḡm atu ba tem imbitak kethêḡ thô êḡḡḡḡ anêḡ avômalô ku.”

7 *Ma Yisu hanaḡ nena, “Odaḡô! Tem yasôk kethêḡ. Ba ôpatu ba hêv haviḡ abô plopet takatu ba hêk kapya êḡntêk êḡ, yani êḡ êḡmô mavi.”

8 *Ya ma Jon atu ba yahalaḡô lôk yahayê nôḡm takêntêk. Ma yahalaḡô lôk yahayê yôv, ma yahêv yak halôk hêk aḡela atu ba hik nôḡm takêḡ thô hadêḡ ya valuvi ek yanêḡm yeḡ êḡḡḡḡ yani.

9 Ma donḡtom yani hanaḡ hadêḡ ya, “Dô! Ya anyô ku haviḡ o lôk môlvôviyaḡ plopet lôk avômalô lôkthô atu ba esopa kapya êḡntêk anêḡ abô. Nêḡm yeḡ êḡḡḡḡ Wapômbêḡ iyom.”

10 Ma yani hanaḡ hadêḡ ya nena, “Waklavôḡ lêk habobo ba miḡ umbuḡ abô plopet takatu ba hêk kapya êḡntêk êḡḡjêk loḡ kapô ami.

11 *Ôpatu ba hadum kambom, yani tem indum

* 22:4: Mat 5:8; ALK 3:12

21:23,25 * 22:6: ALK 1:1

* 22:11: Dan 12:10

* 22:5: Dan 7:18,27; ALK 5:10; 20:6;

* 22:7: ALK 1:3 * 22:8: ALK 19:10

kambom thêthô. Ma ôpatu ba hadum kobom lelaik, yani tem indum kobom lelaik thêthô. Ma ôpatu ba hadum kobom thêthôn, yani tem indum kobom thêthôn thêthô. Ma ôpatu ba hamô mathen, yani tem êmô mathen thêthô.”

12 *Ma Yisu hanañ nena, “Odañô! Tem yasôk kethen ba yanêm vuli viyan êndên avômalô sapên êtôm nômk takatu ba idum.

13 *Ya anyô môn ba anyô haven yam haviñ. Môn anôn ma yahamô ma nômkama sapên anên dan ma tem yamô aên iyom. Ya ma nômkama sapên anên ôdôn lôk nômkama sapên anên dan.

14 *Nê takatu ba ithik iniñ sôp ma nêmo mavi ek malê nena thêlô hatôm nejan alokwan atu ba hêv lôkmala anên va ma nimbatak nêyo malak anên badên abôlêk ba ini kapô.

15 Ma donjom nê takatu ba iniñ kobom hatôm avuñ lôk nê siniñ lôk nê sek lôk nê ik anyô vônô lôk nê êvhaviñ ngôk lôk nê lenjnhaviñ nenan abôyan ba idum hi thêthô, thêlô sapên tem nêmo malak ên anên badên viyaiñ.

16 *“Ya ma Yisu. Yahêv yenan añela ek nêmo abô êntêk êndên môlô ek avômalô ôdôn takatu ba êvhaviñ. Ya ma Devit anên ôdôn anên su lukmuk lôk anên lim. Ya ma vuliñ damiñ atu ba habi deda bên.”

17 *Ma Lovak Mathen lôk Boksipsip Nakadun anên avi lukmuk atu ba tem thai neja i enan nena,

* 22:12: Ais 40:10; Jer 17:10; ALK 2:23 * 22:13: Ais 44:6; ALK 1:8,17; 21:6 * 22:14: Stt 2:9; 3:22 * 22:16: Nam 24:17; Ais 11:1,10; Lom 1:3; ALK 2:28; 5:5 * 22:17: Ais 55:1; ALK 21:6

“Ôlêm.”

Ma avômalô takatu ba elañô abô êntêk ma lôkthô enañ nena, “Ôlêm.”

Opalêla takatu ba ethakmuniñ ma nêlêm. Ma thêlô leñiñhaviñ ninum ñañ atu ba hêv lôkmala ma nêlêm ninum ñañ lôkmala atu ba anêñ vuli mi.

Jon hanañ abô balabuñ

¹⁸*Yahanañ lôklokwañ hadêñ avômalô lôkthô atu ba elañô abô plopet takatu ba hêk kapya êntêk nena anyô te hatak abô yañda hayôhêk kapya êntêk loj, ma tem Wapômbêñ nêmalain atu ba hêk kapya êntêk viyañ êndêñ yani.

¹⁹Ma aêñ iyom ma anyôla hêv abô plopet bute vê hêk kapya êntêk, ma Wapômbêñ tem nêmalain yani vê ênjêk alokwañ atu ba hêv lôkmala anêñ va lôk unyak mathen atu ba enañ hêk kapya êntêk.

²⁰*Yisu da hik abô takêñ loj nena, “Avanôñ biñ, tem yasôk kethen.”

Anyô Bêñ Yisu ôlêm! Avanôñ.

²¹Anyô Bêñ Yisu anêñ wapôm êmô imbiñ avômalô mathen lôkthô. Avanôñ.

* **22:18:** Lo 4:2; 12:32 * **22:20:** Mat 24:30-31; 1Ko 16:22

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a